

CZWARTEK

9 KWIETNIA 2015

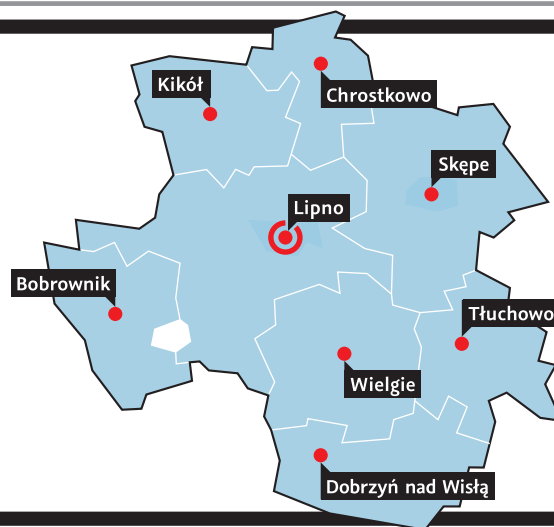
nakład: 4000 egz.
ISSN: 1689-8664

1,79 zł

w tym 5% VAT

nr 14/2015 (318)

CLI

TYGODNIK REGIONU LIPNOWSKIEGO

W tym numerze:

LIPNO

Ratusz pozwany
za drzewo

Do Sądu Rejonowego w Lipnie wpłynął wniosek Anny i Kazimierza Cyranowiczów przeciwko urzędowi miejskiemu o zadośćuczynienie za wycięcie 62-letniego drzewa bez zgody właścicieli

str. 3

LIPNO

Powtórki wyborów
nie będzie

Po ponad czterech miesiącach protestów i sądowych rozpraw, zapadło ostateczne rozstrzygnięcie. Powtórki wyborów do Rady Miasta w Lipnie nie będzie

str. 2

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ

Burmistrz Waško
terroryzuje
urzędników?

Burmistrzowi dostaje się od kilku miesięcy z różnych stron. Ostatnio pojawiły się pogłoski, że gnębi pracowników urzędu. Co ciekawe, zdenerwowały samych zainteresowanych

str. 2

SPORT

Postawili się liderowi

Tłuchowia Tłuchowo sprawiła wiele problemów liderowi A-kasy, Victorii Smólnik

str. 22

Żydzi dziękują za ocalenie

SKĘPE ▶ Antoni Puskiewicz ze wsi Bógzapłać zostanie pośmiertnie odznaczony medalem instytutu Yad Vashem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”

Wnuczka uratowanej Żydówki (na zdj. pierwsza z lewej) odnalazła rodzinę Antoniego Puskiewicza dzięki Życie i Bernardowi Wegnerom

Medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” to najwyższe izraelskie odznaczenie cywilne przyznawane przez Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu Yad Vashem w Jerozolimie. W ten sposób Izrael czci ofiary i bohaterów Holocaustu. W 1953 roku Kneset, czyli izraelski parlament, zainicjował działalność Instytutu Pamięci Męczenników i Bohaterów Zagłady Yad Vashem w Jerozolimie, by ocaleni mogli oddać hołd swoim dobroczyńcom. Jednym z podstawowych zadań Yad Vashem stało się honorowanie ratujących mianem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Wnioski o przyznanie tytułu mogą składać uratowani lub ich najbliżsi. Działalność instytutu będzie kontynuowana tak długo, jak długo wnoszone będą prośby o wyróżnienie.

– Przyznaliśmy odznaczenie Antoniemu Puskiewiczowi z miejscowości Bógzapłać – informuje Ewa Rudnik z Departamentu

Sprawiedliwych Ambasady Izraela w Warszawie. – Po 15 kwietnia ambasador Anna Azari ustali datę wręczenia medalu. Miejsce ceremonii wymaga uzgodnienia.

Odznaczenie może być wręczone w Warszawie lub w naszym regionie. Wszystko zależy od ustaleń stron. Medal w imieniu nieżyjącego bohatera tamtych dni Antoniego Puskiewicza odbierze jego córka, dzisiaj też już ponad 80-letnia kobieta, Helena Kowalewska. Wniosek o przyznanie prestiżowego międzynarodowego tytułu dla mieszkańca gminy Skępe złożyli potomkowie ocalonych przez Puskiewicza Żydów: Roberta Fleishman i Faye Lewkowicz. Łatwo nie było, bo wnioskodawcy nie mówią po polsku, nie znają Skępego i okolic. Wspomnienia ocalonych okazały się jedyną wskazówką, ale i te po latach wymagały weryfikacji. Bo nawet nazwa wsi w pamięci uratowanych nie była jednoznaczna, nazwisko również.

– O rolnika o nazwisku Pruskiewicz z bardzo małej sąsiedniej wioski o nazwie Bógzapłać zapytaliśmy państwa Wegnerów ze Skępego – wspomina wnuczka ocalonej Roberta Fleishman z USA. – Mój kuzyn Faye opisał, jak ten rolnik ratował życie Żydów w czasie wojny. Faye pamiętał tylko, że jego imię brzmiało Pruskiewicz. Pewnego dnia, patrząc na powiększoną wersję mapy Skępego Mike zauważył, że budowniczym w mieście jest Pruskiewicz. To było tak blisko, ale nie wiedzieliśmy czy to ten człowiek. Najpierw pytaliśmy o skępskich Żydów w miejscowej bibliotece, ale powiedziano nam, że nic nie ma. Ale polecono nam panią Zytę Wegner.

Wnuczka ocalonej Żydówki wraz z mężem i tłumaczem odwiedziła Skępe w kwietniu 2014 roku i zrobiła wszystko, aby spełnić prośby swoich krewnych. W odszukaniu wybawcy ich przodków pomogli Robercie Fleishman Zyta i Bernard Wegnerowie. Skontaktowali się z siostrą pani Zyty, która pamięta z czasów wojny dużo, a sami ruszyli do wsi, które w nazwie mają „Bóg”. Trafili do wsi Boguchwała, potem do rodziny Pruskiewiczów, ale wszystkie tropy okazały się myl-

ne. Wreszcie znaleźli zapomniane miejsce we wsi Bógzapłać nad jeziorem Sarnowskim i rodzinę Puskiewiczów.

– Nie było łatwo odnaleźć tę rodzinę, bo i informacje mieliśmy od wnuczki Ryfki Pozmanter tylko cząstkowe – wspomina Zyta Wegner. – Wieś bez drogowskazu, błędziliśmy z mężem, ale udało się nam wreszcie z pomocą miejscowej kobiety. Dowiedzieliśmy się, że żyje już tylko jedna córka Puskiewiczów, ma 84 lata i niewiele pamięta. Nie ma też tego domu. Rozmawialiśmy z mieszkańcami, sąsiadami, panią sołtys. Przedziwne jest jednak to, że wszyscy ludzie, którzy pomagali Żydom, przechowywali ich, mieli z nimi kontakt reagują tak jak ja, czyli płacząc.

Rodzina Pozmanterów miała w Skępem sklep odzieżowy, w 1939 roku pojechali do Warszawy i tam Ryfka wyrobiła sobie dokumenty. Była blondynką, wyglądała jak Polka. Niestety, w stolicy groziło im niebezpieczeństwo. Żydówki wróciły do Skępego, trafiły do gospodarzy mieszkających nad jeziorem i tam znalazły schronienie u znających się z rodzicami Ryfki Puskiewiczów. Ryfka wspominała przez kolejne lata, jak powiedziała do Antoniego Puskiewicza: „przechowaj nas albo zabij”. Gospodarze pomogli. Przechowywali je w stajni, ale zapraszali też na kolację, umyć się i wyspanie do domu. Ktoś jednak ich wydał. Pewnej nocy dom odwiedził żandarm.

dokończenie na str. 3

REKLAMA

SKORZYSTAJ Z WIOSENNYCH OKAZJI

RATY
0%

Oferta rat 0% obejmuje
wszystkie dostępne
modele z serii LC

Promocja ważna do 15.06.2015 r.
lub do wyczerpania zapasów.

SPRAWDŹ RÓWNIEŻ INNE PROMOCJE

AUTORYZOWANY DILER ORAZ SERWIS

LIPNO, ul. 3-maja 23, tel.: 663 190 004

Husqvarna

Burmistrz Jacek Waśko terroryzuje urzędników?

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ ➤ Burmistrzowi Jackowi Waśko dostaje się od kilku miesięcy z różnych stron. Ostatnio pojawiły się pogłoski, że gnębi pracowników urzędu. Co ciekawe, zdenerwowały samych zainteresowanych

Ze sprawą zgłosiły się do nas, jak zapewniamy z własnej inicjatywy, trzy pracownice Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą. Marta Raśkiewicz ma cztery lata stażu pracy w ratuszu i odpowiada za gospodarkę komunalną. Elżbieta Habasińska (staż 24 lata) obecnie jest kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego. Grażyna Kiembłowska to inspektor ds. wymiaru podatku, z samorządem związana od 25 lat. Panie poinformowały nas o nasilających się plotkach, jakoby w urzędzie – po objęciu rządów przez Jacka Waśko – panuje terror.

– Pojawiły się takie plotki przy ostatniej sesji. Rozpowszechniane są informacje, że chodzimy tutaj na środkach uspokajających. To bzdura, bo jeżeli ktoś pracował rzetelnie, to nie ma się czego obawiać. Jeśli ktoś faktycznie bie-

rze jakieś środki w pracy, to powinien wziąć się za robotę – mówi Kiembłowska.

– Dopiero w tej chwili, po 24 latach, pracuję spokojnie. Wiem, jakie zadania mam do realizacji. Z szefem współpraca układa mi się bardzo dobrze. To konkretny człowiek i jeśli idzie się z daną sprawą, to każdy temat jest wnikliwie rozpatrzony. Te plotki to stek bzdur – dodaje Habasińska.

Wątpliwości co do jakości współpracy z nowym szefem nie ma też najmłodsza w tym gronie Marta Raśkiewicz. – Ja pracuję najkrócej, ale mogę powiedzieć, że teraz jest bardzo dobrze. Na początku, po wyborach, było może lekko negatywne nastawienie. Ale to wynika stąd, że ludzie zawsze obawiają się zmian. A okazało się, że jest zmiana na lepsze – zapewnia Raśkiewicz.

Nasze rozmówczynie zaznaczają, że z burmistrzem mają dobry kontakt. Co ich zdaniem istotne, Waśko nie idzie z każdą sprawą do pani sekretarz, jak miało być za poprzedniej władzy, a decyzje podejmuje samodzielnie. Skąd potrzeba upublicznienia sprawy pomówień?

– To się nasila, dlatego chcemy ukrócić te plotki. Burmistrz nie terroryzuje pracowników. Jeśli ktoś ma jakieś problemy, to niech mówi za siebie. Mówimy to z pełną odpowiedzialnością i z własnej inicjatywy. Nam się pracuje dobrze i z tego co wiemy, większość pracowników także jest zadowolona – dodaje zgodnie cała trójka.

Jacek Waśko nie chciał komentować ostatnich ratuszowych „rewelacji”.

Andrzej Korpalski

Lipno

Powtórki wyborów nie będzie

Po ponad czterech miesiącach protestów i sądowych rozpraw, zapadło wreszcie ostateczne rozstrzygnięcie. Powtórki wyborów do Rady Miasta w Lipnie jednak nie będzie.

Wszystko zaczęło się w listopadzie ub. roku. Jako pierwsze z problemem zgłosiły się do nas dwie Czytelniczki. Ich zdaniem, w okręgu nr 15 manipulowano przy głosach na radnych. Najpierw wygrał Kamil Komorowski z KWW Zgoda Prawo Sprawiedliwość. Po chwili okazało się, że głosy zostały źle policzone, później dopatrzone się, że na kilku kartach brakuje pieczętek komisji, co czyniło je nieważnymi, w efekcie końcowego obliczenia stanęło na tym, że liczba głosów na obu kandydatów była taka sama – 154. O mandacie zdecydowało losowanie. Zdobył go Krzysztof Orzechowski z KWW Dla Lipna.

Taki wynik oprotestowano i sprawa trafiła do Sądu Okręgowego we Włocławku. Gdy zapadł werdykt, wydawało się, że będzie powtórka wyborów. Sąd

uznał protest za zasadny i nakazał rozpoznanie ponownego głosowania. Od komisarza wyborczego z Włocławka dowiedzieliśmy się, że wybory miałyby się odbyć od

momentu powołania obwodowej komisji wyborczej. Ale w międzyczasie sprawa trafiła do ostatniej instancji, czyli Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. Decyzja zapadła 31 marca na posiedzeniu niejawnym.

– Protest na wyrok sądu z Włocławka został uznany. Powtórki wyborów nie będzie. Od tej decyzji nie ma odwołania. Sprawa jest zakończona definitywnie – wyjaśnia Roman Kowalkowski, rzecznik prasowy Sądu Apelacyjnego w Gdańsku.

Mandat dalej pełnić będzie Krzysztof Orzechowski.

(ak)

REKLAMA

**BIURO DORADZTWA I POŚREDNICTWA
W DOCHODZENIU ODSZKODOWAŃ PO WYPADKACH**

Tomasz Przybyszewski, 87-400 Golub-Dobrzyń, ul. Rynek 20, e-mail: biurotp@op.pl

DORADZTWO BEZPŁATNE!

PŁATNOŚĆ WYŁĄCZNIE PO UZYSKANIU ODSZKODOWANIA

POTRZEBUJESZ PROFESJONALNEJ POMOCY? DZWOŃ! tel. 608 380 227

Gmina Lipno

Mają swój PSZOK

Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Karnkowie kosztowała 380 tys. zł. Już wkrótce obiekt zostanie otwarty.

Gminny PSZOK powstał przy oczyszczalni ścieków w Karnkowie. Teren jest utwardzony, ogrodzony, od podstaw została wybudowana hala. Po wyposażeniu w pojemniki, obiekt zostanie otwarty. Mieszkańcy gminy Lipno będą mogli tu bezpłatnie przywozić posegregowane śmieci.

– Obecnie mamy zagwarantowane korzystanie z PSZOK-u centralnego w Lipnie, ale każdy samorząd powinien mieć własny punkt – mówi wójt gminy Lipno Andrzej Szychulski. – Na razie PSZOK-i nie cieszą się jednak zainteresowaniem mieszkańców.

Lipnowski PSZOK Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych też nie odnotowuje dużego napływu śmieci. Chociaż na polach, osiedlach i w lasach wciąż odpadów nie brakuje. A przecież teraz płacimy od osoby, a nie za ilość wyprodukowanych śmieci. Warto o tym pamiętać i odpady oddawać firmie śmieciowej lub samodzielnie (i bezpłatnie) oddawać do PSZOK-ów. W każdej gminie takie punkty już są.

Gmina Lipno na PSZOK w Karnkowie wydała około 380 tys. zł.

Lidia Jagielska

KIKÓŁ ➤ Świecenie pokarmów

W Wielką Sobotę w kościele parafialnym w Kikole od 9.00 do 15.00 co godzinę święcono pokarmy (na zdj. ks. Krzysztof Kurant).

Z koszyczkami wypełnionymi wielkanocnym jądłem mieszkańcy udali się

też do świetlicy w Wołędzinie, kościoła w Grodzieniu, remizy w Cieluchowie, świetlicy w Moszczonem oraz kaplicy w Konotopiu. Tam również odbyło się święcenie.

fot. nadesłane

NA POLICJI

Kusił tysiącem łapówek

W miniony wtorek w Dobrzyniu nad Wisłą drogówka zatrzymała do kontroli kierującego fordem galaxy. Policjanci zauważyli, że ma on problemy z prowadzeniem auta. Okazało się, że 24-latek był pod działaniem 1,3 promila alkoholu. Mężczyzna najpierw namawiał funkcjonariuszy do polubownego załatwienia sprawy, a potem włożył do notatnika jednego z nich zwitek banknotów. Usłyszał zarzuty przekupstwa i kierowania po pijanemu.

**TYGODNIK REGIONU
LIPNOWSKIEGO**

CLI

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
tel. (56) 68 22 680
e-mail: redakcja@wpr.info.pl
Redaktor Naczelny:
Adrianna Błaszczewicz
Dział reklamy:
tel. (56) 68 22 680
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Ogłoszenia drobne:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Dworcowa 4
tel. (56) 68 22 680
Wydawca:
Wydawnictwo
Promocji Regionu Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
Druk:
EDYTOR Sp. z o.o.
10-364 Olsztyn, ul. Tracka 10

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Ratusz pozwany za drzewo

LIPNO ➤ Do Sądu Rejonowego w Lipnie wpłynął wniosek Anny i Kazimierza Cyranowiczów przeciw urzędowi miejskiemu o zadośćuczynienie za wycięcie 62-letniego drzewa bez zgody właścicieli

Wciąż toczy się też postępowanie administracyjne w Starostwie Powiatowym w Lipnie w przedmiocie uchylecia zgody na wycięcie okazu. Naruszeniu prawa własności i braku odpowiedzialności za wycinkę przygląda się Rzecznik Praw Obywatelskich.

Przypomnijmy. Drzewo rosnące na działce Anny i Kazimierza Cyranowiczów przy ulicy Dobrzyńskiej zostało wycięte 27 kwietnia 2013 roku bez wiedzy i zgody właścicieli (albo, jak twierdzą urzędnicy ratusza, współwłaścicieli wiązu). Okaz posadzony przez ojca pani Anny przez 62 lata rozrósł się i pomiary wykonane po wycinie wykazały, że znajdował się już na granicy działek państwa Cyranowiczów i miejskiej. Nie odbiera to jednak Cyranowiczom uprawnienia do roszczenia praw do drzewa, które decyzją burmistrza Lipna w 2013 roku zostało wycięte. Podobno zagrażało bezpieczeństwu. Ale złego stanu okazu nie potwierdzają właściciele i zapewniają, że nigdy na wyręb nie zgodziliby się.

O wycinie wiązu Cyranowicz zawiadomił starostę i burmistrza. Ten pierwszy uchylił wcześniej wydaną zgodę na wycięcie drzewa (bo ujawnione przez właściciela okoliczności okazały się inne niż przedstawione przez ratusz), władze Lipna od decyzji starosty lipnowskiego odwołały się wtedy i jeszcze kilka razy.

– Samorządowe Kolegium Odwoławcze znowu uchyliło decyzję Starostwa Powiatowego i postępowanie cały czas trwa – informuje inżynier miasta Robert Kapuściński. – Do sądu prawdopodobnie wpłynie pozew, ale w tej sprawie lepiej, żeby wy-

powiadał się burmistrz.

Burmistrz będzie miał okazję wypowiadać się w sądzie. Na stanowisku wóldarza nastąpiła zmiana. Wycinka odbyła się za czasów urzędowania Doroty Łańcuckiej i Dariusza Chmielewskiego, teraz nad ugodą lub procesowaniem się z mieszkańcami będzie musiał pochylić się Paweł Banasik. Pozew do lipnowskiego Sądu Rejonowego wpłynął 19 marca. Anna i Kazimierz Cyranowiczowie żądają od ratusza zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. O wartości szkody zdecydować sąd. Drzewo stanowiło dla właścicieli wartość zarówno materialną, przyrodniczą, jak i sentymentalną. Czują się ponadto oszukani przez urząd swojego miasta. Stracili piękny okaz ze swojej działki, nie usłyszeli nigdy słowa „przepraszam”, a teraz zmagają się z długim postępowaniem.

– Po raz kolejny urząd odwołuje się od decyzji starosty tylko po to, żeby odwlec termin prawomocności decyzji uchylającej zgodę na wycinkę drzewa – denerwuje się Kazimierz Cyranowicz. – Powoływani są kolejni świadkowie, którzy nie mają nic do powiedzenia. Ale postępowanie musi się toczyć. Fakty przecież się nie zmieniają. Najpierw zeznawać miała urzędniczka, która była wtedy na urlopie, teraz tracimy czas na ustalanie adresu emerytowanej pracownicy ratusza. To jest ewidentne granie na zwłokę.

Problem ma również stolarz z ulicy Dobrzyńskiej, u którego drewno zostało złożone w depozyt. Pień leży już prawie dwa lata. Mężczyzna nie jest stroną postępowania. Czekają więc na zabranie drewna ze swojej posesji, bo chce

porządku na podwórku. I czekać pewnie będzie jeszcze długo, bo Cyranowicz nie zamierza dokładać pieniędzy na transport i odebranie wyciętego wiązu.

– Ja mam pismo od prokuratora, że własność ma zwrócić mi osoba przechowująca teraz drewno – wyjaśnia Cyranowicz. – Ma to być pień łącznie z konarami, a z tego co wiem, tam jest tylko pień. Z wyjaśnień śledczych jasno wynika, że drewno nie jest już przedmiotem badań prokuratury i ma trafić na moją posesję, czyli być zwrócone właścicielowi. Jeśli postanowienie to nie będzie wykonane, ja mam prawo poprosić o wsparcie policjantów. Tak pewnie zrobię. Wcześniej, chyba w maju, byłem nawet na posesji stolarza, ale wtedy przepędził mnie z podwórka.

Kto poniesie koszty transportu drewna, kto odda konary wiązu, kto odpowie za brak protokołu z wycięcia drzewa i przewiezienia go na posesję postronnej osoby, kto odpowie za bezprawne wycięcie 62-letniego okazu? To tylko niektóre z niewyjaśnionych przez dwa lata zagadnień.

Prokuratura sprawę umorzyła, nie dopatrzyła się bowiem winy urzędniczej ówczesnego wiceburmistrza Lipna Dariusza Chmielewskiego. Teraz sprawie przyjrzy się Rzecznik Praw Obywatelskich Irena Lipowicz, wniosek Anny i Kazimierza Cyranowiczów już wpłynął do biura RPO.

Sprawa wiązu jako okazu przyrody bezpodstawnie wyrąbanego trafiła właśnie do Grenepeace Polska. Właściciele dysponują bowiem dowodami na dobry stan drzewa.

Do tematu wrócimy.

Lidia Jagielska

Gmina Lipno

Szósta świetlica gotowa

Remont Wiejskiego Domu Kultury w Trzebiegoszczu dobiegł końca. Wartość inwestycji to 380 tys. zł. 75 proc. tej kwoty to dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Budynek zyskał nową elewację

Dwa miesiące trwały prace budowlano-remontowe w domu kultury w Trzebiegoszczu. Budynek jest docieplony, zyskał nowoczesną, przyciągającą spojrzenia elewację. Kapitałnej modernizacji doczekało się wnętrze obiektu, pomieszczenia biblioteczne, sala kameralna WDK, kuchnia i sanitariaty. Tradycyjne piece zastąpiło centralne ogrzewanie.

– Kolor ścian wybierałam z myślą o naszych czytelnikach – mówi bibliotekarka Agniesz-

ka Bedyk. –Będzie teraz jeszcze przytulniej i milej, no i bardzo wygodnie oraz nowocześnie.

Remont był możliwy dzięki dofinansowaniu w 75 procentach z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Obiekt mieszczący filię biblioteczną i świetlicę wiejską jest szóstym w gminie Lipno odnowionym z wykorzystaniem środków unijnych. Remont wykonała firma z Kwidzyna.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Lipno

Nasz dzień katyński

W najbliższy poniedziałek w naszym mieście po raz pierwszy świętować będziemy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Kulminacyjnym punktem uroczystości będzie odsłonięcie pomnika na Placu Dekerta.

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej obchodzony jest co roku 13 kwietnia. W tym roku przypada 75. rocznica zbrodni katyńskiej, a Lipnie zbiegnie się ona z odsłonięciem pomnika.

– Odsłonięcie pomnika obywateli ziemi dobrzyńskiej, pomordowanych w Katyniu, Charkowie, Miednoje i innych miejscach kaźni przez NKWD w 1940 roku odbędzie się na Placu Dekerta 13 kwietnia o godzinie 13.00 – mówi dyrektor Miejskiego Centrum Kulturalnego w Lipnie Arkadiusz Bejger.

Uroczystości na centralnym placu miasta poprzedzi (o godzinie 12.00) msza święta w kościele pod wezwaniem WNMP w Lipnie (ulica Piłsudskiego). Liturgii przewodniczyć będzie biskup Wiesław Mering, ordynariusz diecezji włocławskiej

O godzinie 17.00 w kinie Nawojka rozpocznie się prelekcja historyczna „Katyń -pamiętamy!” doktora Przemysława Wój-

towicza, pracownika naukowego Delegatury Bydgoskiej Instytutu Pamięci Narodowej.

– 16 kwietnia o godzinie 10.00 w auli Miejskiego Centrum Kulturalnego otworzymy wystawę „Zbrodnia Katyńska” – dodaje Bejger. – Na wszystkie uroczystości serdecznie zapraszamy.

Dzień pamięci obchodzony jest w rocznicę opublikowania przez Niemców w 1943 informacji o odkryciu w ZSRR masowych grobów oficerów Wojska Polskiego. Związek Radziecki przyznał się oficjalnie do popełnienia zbrodni dopiero po pięćdziesięciu latach od dokonania mordu (13 kwietnia 1990 roku), kiedy to Michaił Gorbaczow przekazał prezydentowi Wojciechowi Jaruzelskiemu listy przewożowe NKWD z obozów w Kozielsku i Ostaszkowie oraz spis jeńców obozu w Starobielsku.

Relację z uroczystości opublikujemy w CLI 16 kwietnia.

Lidia Jagielska

Skępe

Żydzi dziękują za ocalenie

dokończenie ze str. 1

Puszkiewicz zapewnił jednak, że śpiące dziewczyny to kuzynki z Warszawy, następnego dnia zamierzające wyjechać. Ryfka rzeczywiście następnego dnia wyjechała do córki Puszkiewicz pracującej w Niemczech i już nigdy w okolice Skępego nie wróciła. Teraz losy potomków tych rodzin znowu się splótły.

– Roberta zaraz po odnalezieniu rodziny Puszkiewiczów złożyła dokumenty do Yad Vashem

o uhonorowanie pana Antoniego pośmiertnie medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” –mówi Zyta Wegner. – Mówiła nam zaraz po powrocie do USA, że potrwa to pewnie z rok. Procedury są skomplikowane, tak jak losy Polaków i Żydów.

Dzisiaj wiemy już, że mieszkaniem naszej gminy Antoni Puszkiewicz jest „Sprawiedliwym wśród Narodów Świata”. Roberta Fleishman zapowiedziała swój przyjazd na ceremonię, chce oso-

biście spotkać się z córką wybawcy jej babki. Gdyby gospodarz wtedy nie wykazał się wielkim sercem i odwagą losy całej rodziny potoczyłyby się zupełnie inaczej.

Wspomnienia potomków skępskich Żydów i ich odczucia po odwiedzeniu miasta po latach dostępne są na stronie www.kehilalinks.jewishgen.org/skepe.

Do tematu wrócimy.

Lidia Jagielska,
fot. nadesłane

Sukces naszych wokalistów

LIPNO ➤ Klaudia Kopczyńska jest laureatką drugiego miejsca na XXII Międzynarodowym Festiwalu Piosenki „Super Mikrofon Radia Jar”. Trzecie miejsce wyśpiewał Michał Kamiński

Michał jest najbardziej utytułowanym lipnowskim wokalistą, ale między konkursami zawsze znajduje czas na ukochaną piłkę nożną

Klaudia Kopczyńska śpiewa dla przyjemności i sprawia tym przyjemność słuchaczom i jurorom licznych konkursów

Festiwal odbył się w Białymstoku. Na scenie zdolności wokalne i wrażliwość muzyczną zaprezentowali muzycy z Rosji, Białorusi, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Polski.

– Wśród wokalistów z wielu krajów 6-osobowe jury dostrzegło talent naszej uczennicy Klaudii Kopczyńskiej i postanowiło przyznać jej drugie miejsce – nie kryje dumy nauczyciel Publicznego Gimnazjum nr 1 im. Noblistów Polskich w Lipnie Marek Kamiński. – Głos Klaudii jest niepowtarzalny, wszelkie wskazówki chłonie jak gąbczka.

Klaudia zaśpiewała piosenkę „Szyba” z musicalu Metro i zachwyciła. Drugie miejsce na międzynarodowym festiwalu to największy sukces wokalny uczennicy, chociaż niejedyny. Nasza wokalistka śpiewa od trzeciej klasy szkoły podstawowej. Wte-

dy zadebiutowała na konkursie wokalnym i zdobyła pierwsze miejsce. Wtedy też zauważył ją Marek Kamiński. A drzwi do kariery Klaudii otworzyły się przypadkowo. Śpiewała jej serdeczna koleżanka, podczas prób jedną piosenkę wykonała Klaudia i okazało się, że ma talent.

– Na festiwalu w Białymstoku śpiewałam już rok temu, ale wtedy nie weszłam do finału – wspomina Klaudia. – Teraz udało się przejść przez eliminacje, zaśpiewać w finale i w ostatnim etapie, czyli na koncercie galowym. Atmosfera była wspaniała. Dla mnie konkursy wokalne są przyjemnością, nie okupuję ich stresem. Chociaż w Białymstoku tuż przed występem miałam wrażenie, że zapomniałam tekstu. Ale to było tylko wrażenie.

Klaudia śpiewanie traktuje tylko hobbystycznie, bo w przy-

szłości chce zostać prawnikiem. Teraz przygotowuje się do konkursu „Śpiewać każdy może”, a potem do festiwalu w Gdyni. Wkrótce zaśpiewa we Włocławku (podczas targów edukacyjnych) piosenkę „Powróćisz tu”.

W tym samym konkursie trzecie miejsce wyśpiewał uczeń SP nr 3 i Szkoły Muzycznej I stopnia Michał Kamiński. Wykonał piosenkę aktorską „Sprzedawca piekowskich”.

– Michał doskonale czuje się na scenie i dlatego idzie w kierunku piosenki aktorskiej – mówi nauczyciel i tata młodego wokalisty Marek Kamiński. – Sam znalazł tę zapomnianą piosenkę, usłyszał fragment i zaczęliśmy szukać. W Białymstoku zaśpiewał mimo choroby.

Trzymamy kciuki za kolejne sukcesy młodych zdolnych.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Skępe

Uczą dobroczynności

Społeczność Gimnazjum im. Kościeleckich chętnie angażuje się w akcje charytatywne i pomaga chorym mieszkańcom.

Przed kilkoma dniami do skępskiego gimnazjum trafiły podziękowania za pomoc w leczeniu i rehabilitacji Kacpra Giberta. To efekt kilkutygodniowej akcji pomocowej dla małego mieszkańca miasta.

– Ludzie dzielą się na tych, którzy potrzebują pomocy i na tych, którzy mogą wsparcie ofiarować – podsumowuje dyrektor gimnazjum Wojciech Budzyński. – Właśnie taka myśl przyświeca nam wtedy, kiedy decydujemy się pomagać.

Uczniowie i nauczyciele zebraли dla Kacperka pieluszki, strzykawki, chusteczki nawilżające, środki do pielęgnacji, książeczki, żywność. Opiekunami akcji byli nauczyciele: Joanna Drzewucka i Tomasz Urbaniak.

– Podjęliśmy walkę, której nie można przerwać ani na moment, którą będziemy kontynuować dotąd, dokąd będzie trzeba, a celem jest samodzielność Kacperka – nie kryją wdzięczności za każdy gest dobrej woli Milena i Arkadiusz Gibertowie. – Syn wiele razy już nas zaskoczył swoją wolą walki i uporem. Dzięki wsparciu nasz cel staje się bardziej realny i osiągalny. Dziękujemy za wsparcie i otwartość na nasze potrzeby.

Kacper Gibert urodził się w 2013 roku z zespołem wad wrodzonych. Jest bardzo wesołym i rezolutnym maluchem, dzielnie stawia czoło przeciwnościom losu. Chłopiec przeszedł

już cztery operacje, w tym trudną operację serca. Przed nim jeszcze kolejne zabiegi i ciągła walka o normalne życie. Na co dzień jest pod stałą opieką neurologa, urologa, kardiologa, kardiochirurga, genetyka, ortopedy, rehabilitanta. Mały mieszkaniak Skępego potrzebuje więc pomocy jak nikt inny. Zaangażowali się gimnazjaliści i ich nauczyciele, teraz pomoc może każdy z nas przeznaczając 1 procent podatku na rzecz chłopca. Szczegóły w ramce poniżej.

– To niejedyna akcja, którą zrealizowaliśmy – mówi dyrektor Budzyński. – Reagujemy na wszelkie potrzeby chorych mieszkańców i to nie tylko dzieci. Pod koniec ubiegłego roku, wspólnie z samorządem uczniowskim, pomagaliśmy Karolinie, 33-letniej mieszkance gminy chorującej na ziarnicę złośliwą.

Wtedy uczniowie, dyrektor i opiekun samorządu uczniowskiego ruszyli z prośbą o fanty do lokalnych przedsiębiorców. To, co udało się pozyskać, zlicytowali podczas szkolnej akcji i zebrane pieniądze (1360 złotych) przekazali chorej kobiecie.

Społeczność gimnazjum odpowiedziała także na apel dyrektora Szkoły Podstawowej w Skępem i pomogła stanąć na nogi Czarkowi Kaźmierowskiemu z Łąkiego, zbierając pieniądze na operację i rehabilitację.

Lidia Jagielska

Skępe

Przyjedzie mistrzyni pergamono

W najbliższy piątek, 10 kwietnia, gościem skępskiego centrum kultury będzie Gizela Czyż – jedna z dwudziestu polskich certyfikowanych nauczycielek sztuki pergamono. W zajęciach może uczestniczyć tylko dziesięć osób. Zapisy trwają.

Gizela Czyż jest emerytowaną nauczycielką, mieszka w Łubiance koło Torunia. To jedna z dwudziestu osób w Polsce, które mogą pochwalić się Certyfikatem Nauczyciela Pergamano. Pod tą tajemniczą nazwą kryje się technika polegająca na ozdabianiu pergaminu, kalki technicznej za pomocą różnych technik: perforowania, wycinania, wytlaczania, wygniatań i malowania rozmaitych wzorów.

– Kiedy zobaczyłam dzieła pani Gizeli podczas jarmarku w Przysieku od razu zamarzyłam,

żeby nauczyć się tej techniki – mówi Magda Krzywdzińska z Centrum Kulturalno-Oświatowo-Rekreacyjnego w Skępem. – Udało się zaprosić panią Gizelę do nas. Pan burmistrz zapewni dowóz. Zajęcia odbędą się w piątek, potrwają około 3 godz. Może uczestniczyć w nich nie więcej niż dziesięć osób. Kursanci mają szansę na otrzymanie certyfikatu.

Kartki świąteczne czy zaproszenia ślubne wykonane techniką pergamono to isticie koronkowa robota. Za każdy przedmiot zdobiony w ten sposób trzeba zapłacić

co najmniej 15 złotych. Ale warto. Bezcenna może być więc umiejętność koronkowania pergaminu. Mistrzyni Gizela Czyż zastrzega, że ją to zajęcie pochłonęło bez reszty: zobaczyła, spróbowała i wpadła w nałóg. Nie ma dla niej dnia bez papieru i igieł.

Zapisy na kurs trwają w skępskim centrum kultury. Liczba miejsc jest ograniczona. Szczegółowych informacji udziela Magda Krzywdzińska w siedzibie CKO-R-u przy ulicy Dobrzyńskiej lub telefonicznie -54 235 57 19.

Lidia Jagielska

POMOC DLA KACPRA

Wystarczy wpisać w formularzu PIT nr KRS 0000037904, w polu informacje uzupełniające: 23435 Gibert Kacper

Można także przekazać darowiznę na rzecz Kacperka – konto Fundacji Dzieciom „Zdążyć z pomocą”, ulica Łomiańska 5, 01-685

Warszawa, Bank BPH SA 15 1060 0076 0000 3310 0018 1615

z dopiskiem: 23 435 Gibert Kacper – darowizna na pomoc i ochronę zdrowia

OGŁOSZENIE

Nieruchomość w powiecie brodnickim

SPRZEDAM DOM
Grabówiec
gm. Bobrowo
ATRAKCYJNA CENA!
tel: 662-061-319

Wyślij z komórki ogłoszenie do naszych tygodników

1. Wpisz w telefonie komórkowym dowolnej sieci SMS z treścią ogłoszenia. Zaczynij od podania prefiksu AF.CBR (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Brodnickiego CBR), AF.CWA (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Wąbrzeskiego CWA), AF.CGD (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Golubsko-Dobrzyńskiego CGD), AF.CLI (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Lipnowskiego CLI). Po spacji wpisz treść ogłoszenia.
  2. Prefiks musi być oddzielony spacją od treści ogłoszenia – jest to warunek konieczny przyjęcia ogłoszenia przez system. Maksymalna liczba znaków razem z prefiksem, znakami interpunkcyjnymi i spacjami w obrębie jednego SMS-a wynosi 160. Treść SMS-a nie może zawierać polskich znaków (ą,ć,ę,ł,ń,ó,ś,ż,ź).
  3. Wyślij SMS z treścią ogłoszenia pod numer 74886. Koszt SMS-a to 4,92 zł brutto (4 zł netto plus VAT 23%). Przykładowa całość powinna wyglądać tak: AF.CLI (spacja) Kupie samochód, tel. 123 456 789.
  4. Otrzymasz od nas potwierdzenie otrzymania SMS-a o treści: **Dziękujemy za przesłanie ogłoszenia. Redakcja CLI (CWA, CGD lub CBR).**
  6. Na ogłoszenia do wydania czwartkowego czekamy do poniedziałku do godz. 24.00.
  7. Jeden SMS oznacza jednorazową emisję ogłoszenia.
- Szczegółowy regulamin wysyłania i publikowania ogłoszeń przez SMS dostępny jest na stronie internetowej www.wpr.info.pl.

KAMPANIA INFORMACYJNA MINISTERSTWA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Porozmawiajmy o Funduszach Europejskich

Leczenie i profilaktyka

Gabinet ordynatora. Ordynator i rehabilitantka. Duży stół lub biurko. Na stole leży wycięta z papieru sylwetka monsturalnie otyłego człowieka. Sylwetka nie mieści się na stole, papier zwisa na boki.

R: Dzień dobry.

O: Dzień dobry. Poproszę panią, żebyśmy porozmawiali w ważnej sprawie. (wskazuje na papier) Jak się pani podoba?

R: (zdezorientowana) Nowy obrus?

O: Nie, to pani przyszły pacjent.

R: (niepewnie) To żart?

O: Smutna prawda. Coraz więcej osób na świecie, w Polsce też, popada w uzależnienie od jedzenia. Natógowcy jedzą bez opamiętania i tyją do monsturalnych rozmiarów. A przy tym chorują – na miażdżycę, cukrzycę, nadciśnienie, które prowadzą do niewydolności krążenia. Pamięta pani tę pacjentkę z zawalem, która ważyła prawie 200 kilogramów?

R: Jak mogę nie pamiętać. To cud, że ją uratowaliśmy. Nawet profesor Woźniak musiał z nami wszystkimi kłęczeć na podłodze prawie 6 godzin.

O: Właśnie, gdyby znów nam się trafił tak poważnie chory, to byśmy mieli powtórkę sytuacji. Powiem więcej. Jeżeli takiego pacjenta nie odchudzimy do rozsądnej wagi, to nigdy go nie wyleczymy z żadnej choroby, a nie tylko z niewydolności krążenia.

Nie, to pani przyszły pacjent

Nowy obrus?

R: Wypuszczamy ich do domu, a oni za jakiś czas wracają ciężsi o 50 kilo i znów to samo.

O: Właśnie. Chciałbym panią namówić na udział w pewnym projekcie. Oby nie tylko w projekcie.

R: Stucham.

O: Wie pani, nasz szpital się zwalnia. R: Ten duży pokój z aparaturą diagnostyczną?

O: Tak, wreszcie możemy ją przenieść na oddziały, a pustą salę wyposażyć w specjalne łóżka dla chorych z ogromną nadwagą i w niezbędną aparaturę monitorującą ich stan. Mamy w naszym szpitalu fachowców – kardiologów, chirurgów, psychologów, dietetyka, dobrze wy-

posażone sale operacyjne. Ale pacjent kardiologiczny z dużą nadwagą wymaga zwykle nadzwyczajnej interwencji chirurgicznej i rehabilitacji.

R: Rozumiem, że miałabym się zająć rehabilitacją tych pacjentów?

O: Dobrze pani rozumie. Niektórzy z nich nie są nawet w stanie podnieść plastikowego kubka do ust. Byłem na spotkaniu ze specjalistą od Funduszy Europejskich. Bardzo przytomnie mówił o dotacjach unijnych na najbliższe lata. Jego zdaniem warto się wgrzyźć w te Regionalne Programy Operacyjne, ale też w ogólnopolski Program Wiedza Edukacja Rozwój, bo tam

będą ogłaszane odpowiednie dla nas konkursy.

R: Mamy szansę?

O: Pani Barbaro, Hannibal na stoniach pokonał Alpy, a my musimy wyremontować i wyposażyć tylko jedną szpitalną salę. I o to możemy się śmiało ubiegać. (mówiąc, zwinia „obrus” w rulon) Szczególnie, że rekomendowane jest wykorzystanie środków unijnych na projekty związane z chorobami cywilizacyjnymi.

R: A tu będziemy mieli chyba wszystkie naraz, bo ci pacjenci są zrujnowani i fizycznie, i psychicznie.

O: No to podnosimy kotwicę, tak?

R: Tak jest, szefie.

Stanisław Tym

Wsparcie ochrony zdrowia

Fundusze Europejskie od lat pomagają polskim szpitalom i ośrodkom zdrowia. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) finansuje profilaktykę chorób zawodowych i cywilizacyjnych, zwłaszcza dotyczących osoby pracujące zawodowo. Współpraca centrów naukowych z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej i szpitalami ogólnymi dotyczy chorób cywilizacyjnych, nowych terapii i rehabilitacji, a także metod profilaktyki, w tym otyłości. Efektem jest pełniejsza opieka nad chorymi. Dodatkowo, środki na wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych są przewidziane w programie Infrastruktura i Środowisko. Remonty, sprzęt i wyposażenie sfinansują Regionalne Programy Operacyjne (RPO).

www.funduszeuropejskie.gov.pl

Bezpłatne informacje o Funduszach Europejskich uzyskasz w stacjonarnych lub mobilnych Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich, działających w całym kraju. Adresy Punktów: www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty

Film „Porozmawiajmy o Funduszach Europejskich” oglądaj na YouTube

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

Wielkanoc u artystów

SKĘPE ▶ W Wielkim Tygodniu w centrum kultury w Skępem trwały przygotowania do świąt. W czwartek młodzi artyści przygotowali ozdoby różnymi technikami, a w piątek uczyli się aranżacji stołów wielkanocnych

Bukszpan, baze, pióra, wstążeczki, serwetki, jajka, kurczaki, a nawet pawie pióra wypełniły stoły CKOR-u w Wielkim Tygodniu. Zebrane przez instruktorkę Magdę Krzywdzińską elementy szybko znajdowały swoje miejsce w wymyślnych stroikach wielkanocnych i własnoręcznie wykonanych ozdobach.

– Kulminacją naszych zajęć będzie aranżacja stołu wielkanocnego – mówi Magda Krzywdzińska. – Najpierw jednak każdy wyeksponuje swoje wielkanocne dzieło. W zajęciach biorą udział dzieci i młodzież, dlatego techniki i metody są różne, dostosowane do umiejętności i możliwości uczestników.

Wszystkie ozdoby wykona-

ne w CKOR-ze trafiły do domów mieszkańców miasta i gminy Skępe oraz na wielkanocną wystawę

w sali głównej centrum.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

12-letnia Agata: – Ja wybieram technikę decoupage i wykonuję tradycyjne wielkanocne jajka

10-letnia Nikola: – Ja uczę się robienia zajaczków wielkanocnych, a to dopiero początek mojego dzieła

Tak pięknie może być na wielkanocnym stole

Każdy chciał wrócić do domu z pięknym symbolem Wielkanocy i udało się to kilkudziesięciu osobom

– Uczę się wykonywania stroików na stół wielkanocny z gałązek, ozdób i świeczek – opowiada Gabor. – Nie jest trudno zrobić śliczny stroik. Dzisiaj pomaga mi moja babcia

Powiat

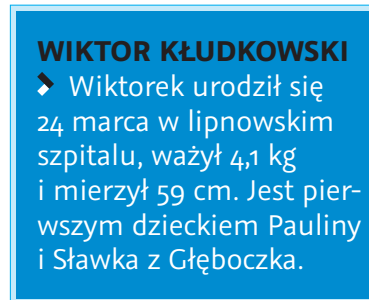
Witajcie na świecie

Rodzice, którzy chcą, by zdjęcie ich nowo narodzonego dziecka znalazło się na naszych łamach, mogą przesłać je mailem na adres redakcja@wpr.info.pl.

ZUZANNA ADAMSKA

▶ Zuzia urodziła się 2 kwietnia w lipnowskim szpitalu, ważyła 3,15 kg i mierzyła 53 cm. Jest córką Marleny i Michała z Krzewentu, ma brata Krzysia.

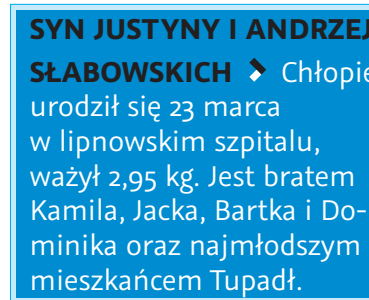
WIKTOR KŁUDKOWSKI

▶ Wiktoerek urodził się 24 marca w lipnowskim szpitalu, ważył 4,1 kg i mierzył 59 cm. Jest pierwszym dzieckiem Pauliny i Sławka z Głębozka.

WIKTOR JĘDRZEJEWSKI

▶ Wiktoerek urodził się 26 marca w lipnowskim szpitalu, ważył 4,2 kg i mierzył 58 cm. Jest synem Małgorzaty i Mirosława z Wólki, ma siostrę Natalię i brata Kubę.

SYN JUSTYNY I ANDRZEJA SŁABOWSKICH

▶ Chłopiec urodził się 23 marca w lipnowskim szpitalu, ważył 2,95 kg. Jest bratem Kamila, Jacka, Bartka i Dominika oraz najmłodszym mieszkańcem Tupadł.

MICHAŁ MAKLAKIEWICZ

▶ Michaś urodził się 29 marca w lipnowskim szpitalu, ważył 5,3 kg i mierzył 64 cm. Jest synem Renaty i Macieja ze Skępego, ma brata Marcela.

LENA MAZURKIEWICZ

▶ Lenka urodziła się 1 kwietnia w lipnowskim szpitalu, ważyła 4,3 kg i mierzyła 57 cm. Jest córką Kamili i Kamila z Klonowa, ma siostrę Amelkę.

FILIP NOWIŃSKI

▶ Filippek urodził się 1 kwietnia w lipnowskim szpitalu, ważył 3,6 kg i mierzył 58 cm. Jest synem Moniki i Grzegorza z Wielgiego, ma siostrę Lenę.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

KIKÓŁ

Uczniowie na językach

W poprzedni czwartek w sali widowiskowej Zespołu Szkół w Kikole odbył się „Dzień Języków Obcych”. Wydarzenie przygotowali uczniowie klas IV-VI podstawówki pod kierunkiem nauczycielek języków obcych: Kamili Kotwickiej, Ilony Kucharskiej-Gulcz, Kamili Warot. Była prezentacja najpopularniejszych państw Europy, ich tradycji, najsłynniejszych zespołów muzycznych i atrakcji turystycznych, a także scenek popularyzujących naukę języków obcych. Na zdj. Oliwia Budzińska, Aleksandra Nierychlewska, Patrycja Szupska i Maciej Różański z V a

fot. nadesłane

W S K R Ó C I E

LIPNO DOBRZE PATRZĄ
Pozytywną oceną zakończyła się kontrola monitoringu miejskiego przeprowadzona przez komisję rewizyjną rady miasta. W Lipnie działa 11 kamer. Miejsca zamontowania kolejnych ma wyznaczyć komisja bezpieczeństwa.

LIPNO KONIEC AZBESTU
Czwarty rok lipnowski ratusz realizuje program usuwania azbestu. Z krajobrazu miasta zniknie (łącznie z tegorocznymi pracami, wnioski już są złożone)

25 procent szkodliwych pokryć dachowych. Program będzie realizowany do 2032 roku. Kolejni mieszkańcy mogą liczyć na demontaż i utylizację eternitu w 2016 roku.

SKĘPE KADRY. Były sekretarz miasta i gminy Józef Sobociński jest od 1 kwietnia inspektorem ds. księgowości i windykacji podatkowej w referacie finansów i podatków w skępskim ratuszu.

(Li)

RAZEM DLA

REGIONU

UWAGA! KONKURSY!

Zachęcamy Państwa do wzięcia udziału w konkursach przygotowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Przez Państwem kilka wyzwań. Czekają także atrakcyjne nagrody.

1

Przygotuj opis i zdjęcie inwestycji z Twojej gminy, zrealizowanej z RPO WK-P. Uzasadnij wybór. Prześlij pracę **do 15 kwietnia**, na adres Urzędu Marszałkowskiego, pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń lub na razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl z dopiskiem „Razem dla wsi – inwestycja”. Autor najlepszej pracy otrzyma voucher na weekendowy pobyt w Gospodarstwie Agroturystycznym Sienkiewiczówka w Zajezerzu, gm. Gniewkowo, pow. inowrocławski. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi

2

Napisz wiersz o zamku w Golubiu-Dobrzyniu i wyślij go na adres razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl **do 20 kwietnia**, do godziny 10. Autor najlepszego wiersza otrzyma voucher na rodzinny pobyt na zamku (nocleg, wyżywienie, zwiedzanie zamku). Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi

3

Chcesz zwiedzić Kalwarię Pakoską lub znajdujące się w pow. tucholskim Wioskę Górniczą w Pile (gm. Gostycyn) i Ptaszą Wioskę w Adamkowie (gm. Kęsowo)? Zapisy odbędą się **13 kwietnia** pod adresem razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl. Decyduje kolejność zgłoszeń. W temacie prosimy wpisać, o którą wycieczkę chodzi. Regulamin, liczba uczestników i daty zwiedzania na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi

4

Chcesz otrzymać voucher na zabiegi SPA w **Herbarium Hotel SPA** wellness w Chomiąży Szlacheckiej (pow. żniński)? Wystarczy, że przygotujesz **przewodnik po inwestycjach** zrealizowanych w twojej gminie przy wsparciu RPO WK-P i prześlesz go na adres e-mail: razemdlawsi@kujawsko-pomorskie.pl do 22 kwietnia. Regulamin na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl/razemdlawsi

Wchodzą nowe mandaty

PRAWO ➤ 11 kwietnia ukaże się rozporządzenie z nowym taryfikatorem mandatów. Za niektóre wykroczenia słono zapłacimy, np. za niewłaściwe parkowanie nawet do 800 zł!

Nowe rozporządzenie to m.in. wynik orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 30 września ub. r., w którym sędziowie uznali niektóre pozycje poprzedniego taryfikatora za niezgodne z ustawą zasadniczą.

Jakie są najważniejsze zmiany w taryfikatorze? Przede wszystkim pojawia się możliwość karania pieszo, poruszającego się po zjeździe poza obszarem zabudowanym, który nie użył elementów odblaskowych. Tu mandat wynosi od 50 do 100 zł. Wprowadzono wykroczenie polegające na niedopełnieniu obowiązku używania światła awaryjnych podczas wysiadania dzieci. Kara wynosi 200 zł. Złamaniem przepisów jest też zdjęcie lub zasłonięcie tablicy „autobus szkolny”, jeśli w pojeździe nie wiezie się dzieci – 50 zł. Jak wiadomo, jazda po pijanemu na rowerze nie jest już przestępstwem, a wykroczeniem, ale dopiero to rozporządzenie wprowadza możliwość karania mandatem (od 300 do 500 zł) pijanego kierującego rowerem. Przypomnijmy za to, że w maju wejdzie w życie znowelizowany Kodeks Karny, a w nim także przepisy dotyczące ruchu drogowego. Za jazdę po pijanemu pojazdem mechanicznym

sąd razem z karą i zatrzymaniem prawa jazdy może zasądzić też nawiązki i inne świadczenia pieniężne na rzecz poszkodowanych. Za jazdę po pijanemu to 5 tys. zł na fundusz pomocy pokrzywdzonym. Za przekroczenie prędkości o 50 km/h w terenie zabudowanym policjant zabierze prawo jazdy na trzy miesiące. Jeśli w tym czasie kierowca znów usiadzie za kółkiem, kara zostanie przedłużona do sześciu miesięcy.

Jeśli chodzi o wykroczenia, najsurowsze wydaje się zastosowanie karania za posługiwanie się kartą parkingową osoby niepełnosprawnej przez osobę do tego nieuprawnioną – 300 zł. Jeśli bezprawnie posługujemy się taką kartą i jednocześnie nie zastosujemy się do znaków, np. zaparkujemy na kopercie dla niepełnosprawnych, czeka nas opłata od 400 zł do 800 zł, w zależności od rodzaju znaku. W tym ostatnim przypadku ma miejsce zbieg przepisów (art. 9 § 1 kodeksu wykroczeń) i mandat może być nałożony w wysokości do 1000 zł. Kolejną zmianą jest podwyższenie kary z 350 do 500 zł za niestosowanie się do określonych znaków drogowych przez pojazdy przekraczające masę oraz nacisk osi na na-

wierzchnię drogi.

Z taryfikatora znikają także niektóre zapisy tabeli C, odnoszącej się do przepisów związanych z przewozem drogowym (chodzi m. in. o kwestię związaną z wykresami czasu pracy kierowców, tachografami czy też przewozem towarów niebezpiecznych), bo naruszenie ich penalizuje załącznik do ustawy o transporcie drogowym.

Na początku roku wiele mówiło się o pomysśle zróżnicowania mandatów w zależności od zarobków. Kara miałaby być naliczana proporcjonalnie do tego, ile zarabiamy. Na razie nie wiadomo czy w ogóle sprawa stanie na obradach Sejmu. – Jeśli chodzi o projekt uzależnienia wysokości mandatów od wysokości zarobków, to został on zgłoszony przez grupę posłów – mówi Robert Gawłowski, doradca sekretarza stanu Grzegorza Karpińskiego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. – W związku z tym podlega on parlamentarnemu procesowi legislacyjnemu i trafia do opiniowania przez rząd dopiero po zgłoszeniu do łaski marszałkowskiej stosowanego projektu aktu prawnego. Do tej pory nic takiego do MSW nie trafiło.

Pojawiają się też informacje, że mają nastąpić zmiany w rozliczaniu straży miejskiej z mandatów. Pieniądze z tego tytułu miałyby trafiać do budżetu centralnego, a nie – jak do tej pory – do gminnej kasy. Na razie jednak nie pojawił się projekt w tej sprawie.

Katarzyna
Fus

Skępe

Poeci do piór

Trwa przyjmowanie zgłoszeń do XIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Gustawa Zielińskiego. Wiersze można nadsyłać do 17 kwietnia. Organizatorem zmagania jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skępem, a patronem medialnym tygodnik CLI.

Czas sięgnąć po pióra, przejrzyć zawartość szuflad z napisanymi w ważnych momentach życiowych strofami i zgłosić swoją twórczość do oceny. Czekają cenne nagrody, publikacja utworów konkursowych w tomiku poezji i udział w wiosennej gali poetyckiej twórców z całej Polski w malowniczym Skępem.

– Dotychczas wpłynęło do nas ponad 10 kompletów wierszy, ale jak zwykle najwięcej przesyłek z całej Polski odbieramy w ostatnim tygodniu – mówi pomysłodawca i inicjator konkursu Jerzy Kowalski. – Ja szczególnie serdecznie nie za pośrednictwem mediów zachęcam do udziału w naszym konkursie młodych poetów z naszego regionu. Warto spróbować, to nic nie kosztuje. Ja też zaczynałem moją przygodę z poezją właśnie na takim konkursie.

Konkursowi poetyckiemu w tym roku patronuje marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki, starosta lipnowski Krzysztof Baranowski i burmistrz Skępego Piotr Wojciechowski. Fundatorami nagród są posłowie, senatorowie z regionu, niemalże wszyscy władarze gmin w naszym powiecie i tygodnik CLI.

Dzięki temu wydarzeniu literackiemu Skępe znane jest w całej Polsce. Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Gustawa Zielińskiego z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem młodych poetów. Swoją literacką drogę zaczęli tu ludzie z różnych zakątków kraju. Pomysłodawcą konkursu był, trzynastu lat temu, Jerzy Kowalski. Też poeta, bibliotekarz, dzisiaj dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Skępem. Nikt na początku nie pomyślał, że lokalny konkurs rozwinie skrzydła na ogólnokrajową skalę, ale udało się.

– Celem konkursu jest pobudzenie wrażliwości poetyckiej

i aktywności twórczej w dziedzinie poezji wśród dzieci i młodzieży, konfrontacja twórczości poetyckiej, ale przede wszystkim promowanie młodych twórców – mówi Kowalski. – W konkursie może wziąć udział każdy piszący, nie będący członkiem profesjonalnego związku twórczego, w wieku od 10 do 21 lat. Tematyka utworów jest dowolna.

Każdy młody poeta może przesłać (na adres Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skępem, ul. Kościelna 2, 87-630 Skępe) w nieprzekraczanym terminie do 17 kwietnia (decyduje data stempla pocztowego) zestaw trzech wierszy, które nie były wcześniej publikowane w wydawnictwach zwartych, czasopiśmie ogólnopolskich, internecie oraz nie zostały nagrodzone w innych konkursach.

Prace konkursowe muszą być napisane wyłącznie piśmem drukowanym (przy pomocy komputerowego edytora tekstu w czterech egzemplarzach, każdy wiersz na papierze o formacie A-4) Nadsyłane na konkurs zestawy wierszy powinny być opatrzone godłem (rodzaj pseudonimu, znak rozpoznawczy umieszczony pod wierszem). Nazwisko, imię, dokładny adres, numer telefonu oraz wiek należy umieścić w osobnej, zaklejonej kopercie (wiek autora umieścić należy również na kopercie z wierszami oraz obok godła pod wierszem) opatrzonej takim samym godłem i dołączyć do zestawu wierszy. Na kopercie trzeba dopisać „Ogólnopolski Konkurs Poetycki”.

Organizatorzy nie zwracają nadesłanych tekstów i zastrzegają sobie prawo do publikowania nagrodzonych i wyróżnionych utworów bez zgody autorów.

Lidia Jagielska

zakłócenie spokoju i porządku	od 100 do 500 zł
umyślne wprowadzenie w błąd odnośnie danych osobowych	od 200 do 500 zł
zanieczyszczanie lub zaśmianie miejsca publicznego	od 50 do 500 zł
sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom do lat 18	500 zł
niekorzystanie z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy	100 zł
przekroczenie dopuszczalnej prędkości o 51 km/h	od 400 do 500 zł
omijanie pojazdu, który zatrzymał się by ustąpić pierwszeństwo pieszemu	500 zł
zatrzymanie pojazdu na przejściu dla pieszych lub w odległości mniejszej niż 10 metrów od przejazdu lub skrzyżowania	od 100 do 300 zł

KIKÓŁ ➤ Egzamin szóstoklasistów

W środę 33 uczniów klas szóstych Szkoły Podstawowej w Kikole przystąpiło do sprawdzianu. Zmagali się z polskim, matematyką i angielskim. Wyniki znane będą 29 maja. Uczniowie otrzymają je w formie zaświadczenia w dniu zakończenia roku szkolnego. Na zdj. uczniowie klasy VI

a w oczekiwaniu na rozpoczęcie sprawdzianu. Od lewej: Nina Górczyńska, Aleksandra Bartosz, Marta Kolasińska, Olaf Kiełkowski, Oliwia Kraweńska, Karolina Gęsicka, Julia Jagielska, Kamil Kolasiński, Konrad Krasinski i Hubert Gajkowski.

fort. nadesłane

Konkurs aranżacji stołów

SKĘPE ▶ Przed Wielkanocą uczniowie klas II i III Technikum Żywnienia Zespołu Szkół im. Waleriana Łukasińskiego w Skępem rywalizowali w jak najładniejszym przygotowaniu świątecznego stołu

W prezentowanych aranżacjach swoje miejsce znalazły puchate kurczaczki, kolorowe zajaczki, wielobarwne bukiety i rzeżucha. Uczniowie serwowali żur, galaretki w kształcie jajek, baby piaskowe. Koleżanki i koledzy rywalizujących w konkursie głosowali na ten stół, który najbardziej im się podobał. Nagrodę publiczności zdobyła aranżacja klasy III TŻ autorstwa Kingi Klecz-

kowskiej, Melisy Łaszewskiej, Ilony Belczyńskiej, Pauliny Mańkiewicz, Judyty Jasińskiej i Damiana Dziegielewskiego. Zwycięzcy otrzymali książki kulinarne. Swoje dwa typy wybrało także jury w składzie: dyrektor Agnieszka Skoczylas, wicedyrektor Aleksandra Pilewska i kierownik szkolenia praktycznego Marek Pomirski. Wybór dorosłych pokrył się w jednym punkcie z gustem mło-

dzieży, a drugie miejsce zajęła aranżacja przygotowana przez: Dominikę Czarnecką, Klaudię Zawadzką, Justynę Szulc, Angelikę Grudzińską, Annę Went i Manuellę Belczyńską (III TŻ).

Zmaganiom towarzyszyła wystawa ręcznie robionych kart wielkanocnych oraz drożdżowych koszyczków.

opr. (aba), fot. nadesłane

WYNIKI KONKURSU Nagroda publiczności i wyróżnienie jury

Grupa nr 5: Kinga Kleczkowska, Damian Dziegielewski, Melisa Łaszewska, Ilona Belczyńska, Paulina Mańkiewicz, Judyta Jasińska

Drugie wyróżnienie jury

Grupa nr 9: Dominika Czarnecka, Klaudia Zawadzka, Justyna Szulc, Angelika Grudzińska, Anna Went, Manuela Belczyńska

Pozostali uczestnicy

Grupa nr 1: Aleksandra Wiśniewska, Marika Rygielska, Dominika Jaworska, Sandra Kopczyńska, Weronika Wiśniewska, Paulina Trymerska, Anna Nowakowska

Grupa nr 2: Katarzyna Borowska, Aleksandra Zarzyna, Marcin Tężycki, Robert Lendecki, Patryk Kurczewski, Hanna Jackiewicz, Natalia Jasińska

Grupa nr 3: Marlena Przerwa, Marlena Kiełkowska, Katarzyna Kędzierska, Lidia Kuczyńska, Sylwia Kuczkowska, Klaudia Blonkowska

Grupa nr 4: Karolina Wiśniewska, Małgorzata Orłowska, Agata Gabrychowicz, Karolina Czerwińska, Patrycja Baranowska

Grupa nr 6: Aleksandra Tomczak, Weronika Specjańska, Adrianna Sokołowska, Sebastian Przybyszewski, Szymon Grubecki, Dawid Podgórski

Grupa nr 7: Karolina Dziurlikowska, Paulina Słabkowska, Karol Kaczan, Michał Wiśniewski

Grupa nr 8: Agnieszka Wichrowska, Katarzyna Kwiatkowska, Izabela Jóźwiak, Tamara Leśniewska, Sebastian Rogalski

Bobrowniki

Recytacje najmłodszych

W poprzedni piątek w Szkole Podstawowej im. Karola Wojtyły w Bobrownikach kilkudziesięciu małych recytatorów stanęło w szranki. Mistrzowskie tytuły zdobyli: Sandra Wnukiewicz z Lipna, Zuzanna Pawłowska z Karnkowa i Maja Mańkowska z Cyprianki.

Była to piąta, jubileuszowa edycja międzypowiatowego konkursu recytatorskiego pod patronatem wójta gminy Bobrowniki. Tym razem przyświecało jej hasło „Bo w poezji chodzi o to, aby być kimś innym niż dotąd...”. Zmagania zorganizowały Agnieszka Poliwko i Ewa Makowska. Wzięło w nich udział 37 uczniów klas I-III reprezentujących podstawówki

z Karnkowa, Czarnego, Skępego, Kikoła, Jastrzębia, Radomic, Zadzusznik, Cyprianki, Wielgiego, Lipna i przedstawiciele gospodarzy.

Popisy dzieci interpretujących wiersze oceniała komisja w składzie: Beata Domagańska – kierownik Gminnego Zespołu Oświaty w Bobrownikach, Jolanta Michalska – starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy,

delegatura we Włocławku, Dorota Lerch – przewodnicząca rady rodziców oraz Arkadiusz Bejger – dyrektor Miejskiego Centrum Kulturalnego w Lipnie.

Laureaci otrzymali dyplomy, medale oraz nagrody rzeczowe, pozostali mogli liczyć na nagrody pocieszenia.

opr. (aba), fot. nadesłane

W kategorii klas I mistrzynią została Sandra Wnukiewicz (Lipno), drugie miejsce zajęła Julia Raczkowska (Lipno), a trzecie Martyna Przybyszewska (Radomice)

Najstarszym mistrzem recytacji została Maja Mańkowska (Cyprianka), na podium stanęły też trzecioklasistki Wiktoria Mikołajczyk (Kikoł) i Agata Gibert (Skępe)

Spośród drugoklasistów najlepsza była Zuzanna Pawłowska (Karnkowo), kolejne lokaty dla Agaty Lewandowskiej (Jastrzębie) i Patrycji Stefańskiej (Bobrowniki)

Ortograficzne orły

LIPNO ➤ 31 marca mundurowi uczniowie siedmiu liceów Płockiego Uniwersytetu Ludowego spotkali się w Lipnie podczas siódmej edycji dyktanda „Ortograf battle”

– Dyktando było trudne, nie brakowało wyrazów, których jeszcze nigdy nie słyszałyśmy – mówią Dominika Zagórska i Milena Han.

24 orły ortografii zmierzyły się w corocznym dyktandzie organizowanym przez PUL, prowadzący licea mundurowe w Lipnie, Sierpcu, Ciechanowie, Wołominie, Kutnie, Płocku i Go-

styninie. Nagrody mistrzom naszego języka wręczył prezes PUL Tadeusz Kaczyński.

– Jest to już siódma edycja, a więc konkurs z brodą – mówi Kaczyński. – Język polski ma świetlaną przyszłość. Im polska silniejsza, tym język bardziej pożądanym. Cieszę się więc, że chętnie uczestniczyście w tych zmaganiach. Organizujemy także inne konkursy tematyczne, integrując przy okazji społeczność

wszystkich naszych szkół. We wtorek w Lipnie spotkali się mundurowi uczniowie z siedmiu szkół. Była okazja do wymiany poglądów, zawarcia znajomości i sprawdzenia swojej

wiedzy. Łatwo nie było. Najwięcej kłopotów sprawił młodym „hoży powstaniec”.

– Nikt nie napisał poprawnie wyrazu „hoży” – mówi polonistka Renata Cyranowicz. – W dyktandzie brali udział przedstawiciele wszystkich klas siedmiu liceów. Najpierw odbyły się eliminacje szkolne. Dyktando sprawdzali poloniści ze wszystkich szkół.

Nad przebiegiem zmaganiał dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego PUL Jarosław Chrobot i wicedyrektor Renata Moderska.

I miejsce zajęła Lidia Majorkiewicz (I LO PUL Płock) przed Magdaleną Grzelak (I LO PUL Kutno) i Dominikiem Prasą (I LO PUL Kutno).

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Mundurowi mistrzowie ortografii 2015 roku w komplecie

We wtorek w Lipnie spotkali się uczniowie z siedmiu szkół płockiego PUL

ZAPRASZAMY DO CZYTANIA

„Książki są lekarstwem dla umysłu”

(Demokryt)

Wiosna objawia się nieśmiało, ale jednak skutecznie. Pierwsze kwiaty wychodzą z ziemi, gęsi kluczami przecinają błękit nieba. Filizanka herbaty i wciągająca lektura to najlepszy sposób na relaksujące popołudnie. Książka może wywołać na Państwa twarzy uśmiech, gniew i rozczarowanie.

W naszym cyklu prezentujemy książki bardzo różne, poczynawszy od tych łatwych i przyjemnych, skończywszy na takich, które poruszają tematy ważne. Zapraszamy do lipnowskiej biblioteki.

„Zagubione niebo”, Katarzyna Grochola

„Zagubione niebo” jest zbiorem 15 opowiadań, które zawierają w sobie nutkę miłości połączoną ze szczęśliwym przypadkiem. Każde przedstawia inne spojrzenie na miłość, przyjaźń i zaufanie. Opowiadania skłaniają nas także do refleksji. Niejednokrotnie podczas czytania zauważymy, że sami przeżywalismy podobne sytuacje. Książka pełna słońca i nieba, idealna na wiosnę. Polecamy przede wszystkim kobietom, które żyją w udanych związkach, ale także i tym, które cierpią z powodu rozstań.

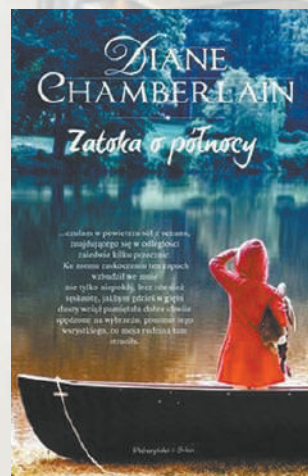
Zapraszamy po książkę do wypożyczalni dla dorosłych – Biblioteka Główna

„Zatoka o północy”, Diane Chamberlain

„Zatoka o północy” to historia tragicznej śmierci sprzed 40 lat, wspominana z perspektywy trzech osób: matki i dwóch siostr. Każda z kobiet skrywa swoje tajemnice, niedopowiedzenia, które ujawnione po tylu latach, rzucają na wydarzenie sprzed lat nowe światło. Tragedia nie tylko podświadomie wpłynęła na ich relację, zwłaszcza obarczanie siebie winą, ale także zaostrzyła wieczny konflikt na linii matka-córka. „Zatoka o północy” nie jest tylko książką o cierpieniu po starciu bliskiej osoby. Opowiada także o potrzebie miłości i trudach wychowania dzieci. To także doskonała analiza ludzkich zachowań w obliczu nieszczęść. Zachęcamy do przeczytania.

Zapraszamy po książkę do wypożyczalni dla dorosłych – Biblioteka Główna

„Nie odchodź”, Lisa Scottoline

„Nie odchodź” to książka o miłości, zdradzie, walce o siebie i swoje ojcostwo, o potwornościach wojny, przebaczeniu i trudnych wyborach. Główny bohater Mikę Scanlon to 36-letni lekarz, który odbywa służbę w Afganistanie, daleko od swojej żony i córki. Niespodziewana informacja o śmierci żony wstrząsa nim, a jeszcze bardziej szczegóły, które poznaje po powrocie do kraju. Mężczyzna próbuje odpowiedzieć sobie na pytanie czy tak naprawdę znał kobietę, z którą się ożenił? Najważniejszym wyzwaniem dla niego będzie zajęcie się córką, z którą nie miał dobrego kontaktu ze względu na swoją pracę. Lisa Scottoline stworzyła bardzo emocjonującą powieść. Pokazała jak okrutna jest wojna oraz jakie ślady potrafi zostawić w psychice ludzkiej. Polecamy.

Zapraszamy po książkę do wypożyczalni dla dorosłych – Biblioteka Główna

PROGRAM TELEWIZYJNY

HITY TYGODNIA

PIĄTEK 20:00 TVN - TRANSFORMERS

Science-fiction, 144 min, USA, 2007

Dwie rasy robotów - Autoboty i Decepticony - prowadzą między sobą wojnę, od której zależy los wszechświata. Kiedy wojna przenosi się na ziemię, na drodze Decepticonów staje Sam Witwicky. Sam jest zwykłym nastolatkiem, który interesuje się samochodami. Nieświadomy tego, że jest ostatnią szansą na przetrwanie rasy ludzkiej, Sam razem ze swoją przyjaciółką Mikaelą znajduje się w samym środku wojny pomiędzy robotami. Kiedy ważą się losy świata, Sam zdaje sobie sprawę z powagi sytuacji.

SOBOTA 20:05 TVP 2 - PORADNIK POZYTYWNEGO MYŚLENIA

Komediodramat, 122 min, USA, 2012

Pat Solatano nie jest zwykłym facetem i ma papiery, którymi może to udowodnić. Po ośmiu miesiącach terapii wraca do rodzinnego domu, by zacząć od nowa w ramach filozofii "pozytywnego myślenia". Jego konsekwentna strategia zmienia się, gdy poznaje intrygującą dziewczynę z sąsiedztwa, Tiffany. Wzajemna niechęć pary ekscentryków przeradza się w niespodziewaną więź, a wszystkie dotychczasowe plany mogą stać się jedynie nieważnymi wspomnieniami.

PONIEDZIAŁEK 20:00 TVP 7 - WYDZIAŁ WEWNĘTRZNY

Thriller, 115 min, USA, 1990

Dennis Peck wie, jak wyprać brudną forszę, zorganizować napad, za odpowiednią cenę może nawet zaaranżować morderstwo. Wie, jak to się robi - w końcu jest gliną. Jego tropem podąża Raymond Avila z wydziału spraw wewnętrznych. Peck nie zamierza jednak łatwo się poddać. Korupcja, szantaż, a nawet zbrodnia to jego niezawodna broń, z pomocą której rujnuje karierę oraz małżeństwo Avili...

ŚRODA 20:00 TVN 7 - TRENER

Dramat obyczajowy, 136 min, Niemcy, USA, 2005

Ken Carter jest trenerem koszykówki. Po wielu latach wraca do szkoły, w której zaczynał swą karierę sportową, aby objąć ster nad chłopakami z Richmond. Metody jego pracy są bardzo kontrowersyjne. Już na samym początku wyrzuca kilku zawodników mających się za gwiazdy. Największy jednak skandal wywołał zamykając salę gimnastyczną dla zawodników, aż do czasu gdy nie poprawią ocen. Pomimo tego, że ma przeciw sobie niemal wszystkich nadal pozostaje nieugięty. Dla niego najważniejsze jest to, aby jego podopieczni dostali się na studia. Film oparty na autentycznych wydarzeniach.

TVP 1

06:00 Telezakupy
06:35 Australia. Opowieść o ewolucji
07:35 Telezakupy
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:35 Telezakupy
08:55 Jaka to melodia? - rozrywka
09:25 Klan odc. 2732 - serial
09:55 Ojciec Mateusz odc. 147 - serial
10:55 Wspaniałe stulecie odc. 113 - serial

12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:20 Smaki polskie
12:35 Przepis dnia
12:40 Epitafia katyńskie odc. 7
12:45 Król słoń
13:55 Autostrada do nieba odc. 65 - serial

14:45 Epitafia katyńskie odc. 8
15:00 Wiadomości
15:05 Pogoda
15:10 Okrasa łamie przepisy
15:45 Wspaniałe stulecie odc. 114 - serial

16:50 Epitafia katyńskie
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2733 - serial
18:30 Świat się kręci
19:20 Przepis dnia
19:30 Wiadomości

20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - podnoszenie ciężarów
20:10 Pogoda
20:30 Ojciec Mateusz s. 13 odc. 5 - serial

21:25 Sprawa dla reportera
22:20 Smoleńsk 2010 - Na własne oczy

23:30 W garniturach odc. 5 - serial
00:25 Druga szansa s. 2 odc. 11, 12 - serial
01:50 Naszaarmia.pl
02:25 Sprawa dla reportera

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 983 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2048 - serial
11:25 Szkoła odc. 105 - serial
12:25 Szpital odc. 333 - serial
13:25 Ugotowani s. 8 odc. 35 - rozrywka

14:00 Ukryta prawda odc. 454 - serial
15:00 Szkoła odc. 106 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2443 - talk show

17:00 Ukryta prawda odc. 455 - serial
18:00 Szpital odc. 334 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!

20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2049 - serial
20:50 Ugotowani s. 8 odc. 36 - rozrywka

21:30 Kuchenne rewolucje s. 11 odc. 6 - rozrywka
22:30 Poranek kojota - komedia
00:30 Superwizjer

01:05 Uwaga!
01:30 Sekrety magii odc. 332 - rozrywka

02:50 Rozmowy w toku odc. 2443 - talk show

06:00 Złotopolscy odc. 158, 159 - serial
07:00 Gliniarz i prokurator odc. 14 - serial

08:00 Detektyw Monk s. 2 odc. 2, 3 - serial

09:50 Sekret s. 3 odc. 164 - serial
10:50 Twój Puls
12:30 Zbuntowany anioł odc. 66 - serial

13:25 Królowa serc odc. 80 - serial
14:25 Niania s. 5 odc. 70, 71, 72 - serial

15:55 13. posterunek s. 2 odc. 33, 34 - serial

17:10 Wojciech Cejrowski. Boso Karaiby odc. 5, 6, 7
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 24, 25 - serial

20:00 Niania - komedia
22:05 Noc w Roxbury - komedia

23:50 Piła III - horror
02:00 Kręcimy z gwiazdami s. 3 odc. 12 - rozrywka

TVP 2

06:05 M jak miłość odc. 765, 766 - serial

08:00 Pytanie na śniadanie
11:10 Barwy szczęścia odc. 1270 - serial

11:45 Na dobre i na złe odc. 510 - serial

12:50 Dzięki Bogu już weekend odc. 20 - rozrywka

13:45 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 33

14:20 Licencja na wychowanie odc. 23 - serial

14:55 Na sygnale odc. 22 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 56 - serial

16:00 Panorama - kraj
16:15 Pogoda - kraj

16:25 Na dobre i na złe odc. 594 - serial

17:20 Tropem nieznanego odc. 10
18:00 Panorama

18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda

18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Barwy szczęścia odc. 1270, 1271 - serial

20:40 Alex Cross - thriller
22:30 Miłość - dramat obyczajowy

00:30 Córka prezydenta - komedia romantyczna

02:25 Miłość - dramat obyczajowy

06:30 Męski typ s. 2 odc. 9 - talk show
07:00 Julia odc. 165 - serial

07:35 Brzydula odc. 100 - serial
08:10 Sąd rodzinny odc. 168 - serial

09:10 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 569 - serial

10:10 Dr House s. 2 odc. 22 - serial

11:15 Mango - Telezakupy
12:50 Sąd rodzinny odc. 169 - serial

13:50 Szpital odc. 97 - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 570 - serial

15:50 Julia odc. 166 - serial

16:25 Brzydula odc. 101 - serial

17:00 Kobieta ze stali odc. 28 - serial

18:00 Dr House s. 2 odc. 23, 24 - serial

20:00 Stosunki międzymiastowe - komedia romantyczna

22:15 Mentalista s. 3 odc. 23 - serial

23:10 Tekańska masakra piłą mechaniczną: Początek - horror

01:15 Sekrety magii odc. 332 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Hrabina Cosel odc. 1 - serial
08:30 Ameryka w prime time'ie odc. 1

09:40 Jak zrobić słonią w trąbę - komedia

11:30 Bitwa o literaturę
12:00 Beethoven, jego następcy i kontynuatorzy

12:40 Studio R odc. 25
13:10 Informacje kulturalne

13:30 Noc w Varennes - dramat historyczny

16:10 Hrabina Cosel odc. 1 - serial
17:15 Ameryka w prime time'ie odc. 1

18:15 5 x Kantor odc. 4 - kultura
18:40 Kasztelanka - film obyczajowy

19:55 Koło - film krótkometrażowy
20:20 Hala odlotów odc. 103 - talk show

21:15 Good Night, and Good Luck - dramat obyczajowy

23:00 Hala odlotów odc. 103 - talk show

23:55 Studio Kultura
00:00 Życi - dramat wojenny

02:30 Kiedy smok połknął słońce

06:00 Nowy dzień z Polsat News

08:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 27 - serial

09:00 Małanowski i Partnerzy s. 5 odc. 188, 189 - serial

10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 27 - serial

11:00 Dlaczego ja? odc. 436 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 3 odc. 28 - serial

13:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 28 - serial

14:00 Pierwsza miłość odc. 2076 - serial

14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 28 - serial

15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda

16:15 Interwencja
16:30 Małanowski i Partnerzy s. 14 odc. 715 - serial

17:00 Dlaczego ja? odc. 626 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2077 - serial

18:50 Wydarzenia
19:20 Sport

19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 216 - serial

20:05 Zdrady s. 5 odc. 6 - serial
21:05 Przyjaciółki s. 5 odc. 6 - serial

22:05 Spadkobiercy - komediodramat
00:40 Oczywiście kłamstwa - dramat obyczajowy

02:30 Tajemnice losu

06:00 Istne szaleństwo odc. 5 - rozrywka

07:05 Nowy Scooby i Scrappy Doo odc. 12 - serial

07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 23 - serial

08:05 Szczniące lata Toma i Jerry'ego odc. 2 - serial

08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 26 - serial

09:00 Garfield Show odc. 30, 31, 38, 39 - serial

10:00 Czarodziej z Waverly Place odc. 14, 15 - serial

11:00 Dzikie serce odc. 26 - serial,
12:00 Sekrety sąsiadów odc. 22, 62 - serial

13:00 Policjantki i policjanci odc. 62 - serial

14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 110, 111 - rozrywka

17:00 Dzikie serce odc. 27 - serial
18:00 Sekrety sąsiadów odc. 23, 63 - serial

19:00 Policjantki i policjanci odc. 63 - serial

20:00 Latająca forteca - film wojenny
22:05 Lwie serce - film sensacyjny

00:20 Spadkobiercy odc. 32 - rozrywka

01:20 Interwencja
01:55 Graffiti
02:10 Gość "Wydarzeń"

02:30 Tak czy nie

06:50 Dziennik telewizyjny
07:35 Makłowicz w podróży
08:10 Cafe Historia
08:30 Encyklopedia II wojny światowej

09:00 Wspaniałe stulecie
10:00 Byli sobie odkrywcy

10:30 Zaproszenie
11:05 Fatima i świat

12:10 Clemenceau
14:15 Notacje

14:30 Polska i świat z historią w tle
14:50 Regiony z historią

15:20 Sensacje XX wieku
16:15 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii

16:50 Tajemnice początków Polski
17:40 Ex libris

18:00 Wspaniałe stulecie
19:00 Byli sobie odkrywcy

19:30 Z kabaretowego archiwum
19:45 Fatima i świat

20:40 Lekcja historii
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii

21:40 Sensacje XX wieku
22:40 Szerokie tory

23:15 Miejsca przekłęte
00:15 Hubal
02:35 Zaproszenie

06:00 Telezakupy
06:35 Król słoń
07:35 Telezakupy
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:35 Telezakupy
08:55 Epitafia katyńskie odc. 9
09:00 Jaka to melodia? - rozrywka
09:35 Klan odc. 2733 - serial
10:00 Ojciec Mateusz odc. 148 - serial
10:55 Wspaniałe stulecie odc. 114 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:35 Przepis dnia
12:40 Epitafia katyńskie odc. 10
12:45 Nosorożce. Kłatwa magicznego rogu
13:55 Autostrada do nieba odc. 66 - serial
15:00 Wiadomości
15:05 Pogoda
15:15 Okrasa łamie przepisy
15:45 Wspaniałe stulecie odc. 115 - serial
16:50 Epitafia katyńskie odc. 11
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2734 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:03 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - kronika - podnoszenie ciężarów
20:10 Pogoda
20:15 Pogoda dla kierowców
20:25 Taifanka odc. 5 - serial
21:25 16 przecznic - film sensacyjny
23:15 Zemsta s. 2 odc. 18 - serial
00:10 Prymas. Trzy lata z tysiąca - dramat społeczny
02:00 W garniturach odc. 5 - serial
02:50 Notacje odc. 634

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 984 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2049 - serial
11:25 Szkoła odc. 106 - serial
12:25 Szpital odc. 334 - serial
13:25 Ugotowani s. 8 odc. 36 - rozrywka
14:00 Ukryta prawda odc. 455 - serial
15:00 Szkoła odc. 107 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2444 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 456 - serial
18:00 Szpital odc. 335 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:00 Transformers - film science-fiction
23:00 Rytuał - thriller
01:20 Kuba Wojewódzki s. 9 odc. 19 - talk show
02:25 Uwaga!
02:40 Sekrety magii odc. 333 - rozrywka

06:00 Rodzinny ogród s. 3 odc. 4 - rozrywka
06:30 Złotopolscy odc. 160 - serial
07:00 Gliniarz i prokurator odc. 15 - serial
08:00 Detektyw Monk s. 2 odc. 3, 4 - serial
09:50 Sekret s. 3 odc. 165 - serial
10:50 Twój Puls
12:30 Zbuntowany anioł odc. 67 - serial
13:30 Królowa serc odc. 81 - serial
14:30 Niania s. 5 odc. 72, 73, 74 - serial
16:00 Przypadki Cezarego P. odc. 5, 6 - serial
17:20 Wojciech Cejrowski. Boso Karaiby odc. 7, 8
18:30 Wojciech Cejrowski. Boso - Teksas odc. 1
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 25, 26 - serial
20:00 Niepokonany III: Odkupienie - film sensacyjny
22:00 Prowokacja - film sensacyjny
23:55 Anatomia upadku
01:30 Anatomia upadku 2

06:00 M jak miłość odc. 766, 767 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:10 Barwy szczęścia odc. 1271 - serial
11:45 Na dobre i na złe odc. 511 - serial
12:45 Postaw na milion - rozrywka
13:45 Anna Dymna - spotkajmy się - dyskusja
14:20 Licencja na wychowanie odc. 24 - serial
14:55 Na sygnale odc. 23 - serial
15:20 Rodzinka.pl odc. 57 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:15 Pogoda - kraj
16:20 WOK - wszystko o kulturze
16:30 Wczasy z Kabaretem - Szczecin 2013 - rozrywka
17:45 WOK - wszystko o kulturze
17:55 Latający Klub II - pas startowy - rozrywka
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Kocham kino - kultura
20:10 O mnie się nie martw s. 2 odc. 5 - serial
21:05 Rodzinka.pl odc. 139 - serial
21:35 Rodzinka.pl s. 6 odc. 140 - serial
22:15 Latający Klub II, czyli wieczór kabaretowy odc. 6 - rozrywka
23:45 Alex Cross - thriller
01:35 Dom zły - dramat obyczajowy

06:30 Męski typ odc. 1 - talk show
07:00 Julia odc. 166 - serial
07:35 Brzydula odc. 101 - serial
08:10 Sąd rodzinny odc. 169 - serial
09:10 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 570 - serial
10:10 Dr House s. 2 odc. 24 - serial
11:15 Mango - Telezakupy
12:50 Sąd rodzinny odc. 170 - serial
13:50 Szpital odc. 98 - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 571 - serial
15:50 Julia odc. 167 - serial
16:25 Brzydula odc. 102 - serial
17:00 Kobieta ze stali odc. 29 - serial
18:00 Dr House s. 3 odc. 1 - serial
19:00 Stowarzyszenie wędrujących dzinsów II - komedia
21:35 Uwierz w ducha - melodramat
00:10 Miasteczko - horror
02:10 Czarne lustro s. 2 odc. 3 - serial

07:15 Hrabina Cosel odc. 2 - serial
08:15 Lacan. Spotkanie z psychoanalizą
09:20 Cyrk Columbia - komediodramat
11:30 Hala odlotów odc. 103 - talk show
12:20 Libera - przewodnik po sztuce
12:30 Gadzio
12:45 Obcy VI - film obyczajowy
13:25 Dzień listopadowy - dramat obyczajowy
14:10 W ślepej uliczce - dramat kryminalny
16:15 Hrabina Cosel odc. 2 - serial
17:15 Lacan. Spotkanie z psychoanalizą
18:15 5 x Kantor odc. 6 - kultura
18:40 Jej portret - film psychologiczny
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Śmierć w ogrodzie - dramat obyczajowy
22:15 Tygodnik kulturalny
23:05 Studio Kultura
23:10 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny
01:20 Śmierć w ogrodzie - dramat obyczajowy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 28 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 5 odc. 190, 191 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 28 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 437 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 3 odc. 29 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 29 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2077 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 29 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy s. 14 odc. 716 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 627 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2078 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 218 - serial
20:05 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami s. 3 odc. 5 - rozrywka
22:05 Zmierzch - film fantastyczny
00:45 Gala boksu zawodowego - boks
01:45 Must be the music - tylko muzyka s. 9 odc. 3 - rozrywka

06:00 Istne szaleństwo odc. 6 - rozrywka
07:05 Nowy Scooby i Scrappy Doo odc. 13 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 24 - serial
08:05 Szczenięce lata Toma i Jerry'ego odc. 3 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 1 - serial
09:00 Garfield Show odc. 32, 33, 40, 41 - serial
10:00 Czarodziej z Waverly Place odc. 16, 17 - serial
11:00 Dzikie serce odc. 27 - serial
12:00 Pamiętniki z wakacji odc. 38, 39 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 112, 113 - rozrywka
17:00 Dzikie serce odc. 28 - serial
18:00 Pamiętniki z wakacji odc. 40, 41 - serial
20:05 Ziemska apokalipsa - film science-fiction
21:55 STOP Drogówka
23:15 Madame de Bonplaisir - film erotyczny
01:10 Irlandia - Polska - piłka nożna

06:50 Smoleńsk 2010. Pamiętamy
07:35 Makłowicz w podróży
08:10 Encyklopedia II wojny światowej
09:00 Wspaniałe stulecie
10:00 Byli sobie odkrywcy
10:40 Wiadomości
11:20 Fatima i świat
12:15 Muzeum polskiej piosenki
12:35 Moja Polska - rzecz o prezydencie Ryszardzie Kaczorowskim
13:35 Gorycz i chwała
14:20 Notacje
14:40 Koło historii
15:20 Sensacje XX wieku
16:20 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
16:55 Królowa Panoram
18:00 Wspaniałe stulecie
19:05 Byli sobie odkrywcy
19:45 Smoleński lot
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku
22:40 Szerokie tory
23:20 Doceniałam każdy przeżyty dzień
00:20 Tarcza Rzeczypospolitej
01:10 Pociąg specjalny Warszawa - Smoleńsk - Warszawa
01:40 Wojny z Indianami
02:35 Rozkaz sumienia

06:05 Ekspres miłosierdzia odc. 19
06:35 Pełnosprawni - magazyn
06:50 Las bliżej nas
07:20 Dzień dobry w sobotę
07:55 Rok w ogrodzie
08:15 Epitafia katyńskie odc. 12
08:25 Naszaarmia.pl
08:50 Jaka to melodia? - rozrywka
09:30 Czterej pancerni i pies odc. 14 - serial
10:40 Weekendowy magazyn filmowy - kultura
11:05 Jak to działa?
11:35 Wiadomości naukowe
11:40 Epitafia katyńskie odc. 13
11:50 Obcy na poddaszu - film fantastyczny
13:20 Podróż życia - rozrywka
13:50 Epitafia katyńskie odc. 14
14:05 Okrasa łamie przepisy
15:00 Lechia Gdańsk - Legia Warszawa - piłka nożna
17:25 Teleexpress
17:40 Ojciec Mateusz s. 13 odc. 5 - serial
18:35 Ranczo s. 9 odc. 5 - serial
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - podnoszenie ciężarów
20:08 GOL T-Mobile Ekstraklasa - magazyn
20:15 Pogoda
20:25 Strażacy odc. 6 - serial
21:25 Syberia polska - dramat historyczny
23:45 Oszustwo odc. 5 - serial
00:35 16 przecznic - film sensacyjny
02:25 Głina odc. 21 - serial

07:55 Detektywi odc. 985 - serial
08:30 Dzień dobry TVN
11:00 Na Wspólnej odc. 2046, 2047, 2048, 2049 - serial
12:45 Mąż czy nie mąż odc. 6 - serial
13:20 Nie rób scen odc. 6 - serial
13:55 You can dance - Po prostu tańcz! s. 8 odc. 6 - rozrywka
15:00 Project Runway s. 2 odc. 6 - rozrywka
16:05 Mamy cię! odc. 6 - rozrywka
17:25 Odłotowy ogród
18:00 Kuchenne rewolucje s. 11 odc. 6 - rozrywka
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Mali giganci odc. 6 - rozrywka
21:50 Kac Vegas - komedia
00:05 Transformers - film science-fiction

06:00 Niania s. 5 odc. 71, 73 - serial
07:00 Taki jest świat
07:55 Rodzinny ogród s. 3 odc. 5 - rozrywka
08:25 Wojciech Cejrowski. Boso Karaiby odc. 2, 3, 4
10:30 Walka o bagaż s. 3 odc. 2, 3
11:40 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film fantastyczny
14:15 Mali geniusze - komedia
16:15 13. posterunek s. 2 odc. 32, 33, 34, 35 - serial
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 26, 27 - serial
20:00 Snajper II - film sensacyjny
21:55 Następny - film sensacyjny
23:55 Piła IV - horror
01:55 Zobacz to!
02:50 Dyżur s. 2 odc. 27

06:10 Prawo natury odc. 1
07:10 M jak miłość odc. 1132 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:05 Kultura, głupcze
11:40 O mnie się nie martw - serial
11:45 Przygarnij mnie odc. 2 - rozrywka
12:50 Kabaretowe hity 2014 odc. 5 - rozrywka
13:25 Sztuka życia
14:00 Familiada - rozrywka
14:35 Rodzinka.pl odc. 139 - serial
15:15 O mnie się nie martw s. 2 odc. 5 - serial
16:05 WOK - wszystko o kulturze
16:20 Paranienormalni Tonight odc. 5 - rozrywka
17:05 Słowo na niedzielę
17:15 Na sygnale s. 3 odc. 54 - serial
17:45 WOK - wszystko o kulturze
17:55 Przygarnij mnie - rozrywka
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:45 Pogoda
18:55 Postaw na milion - kulisy
19:05 Postaw na milion - rozrywka
20:05 Poradnik pozytywnego myślenia - komediodramat
22:15 Dom zły - dramat obyczajowy
00:15 Bracia akustycznie - rozrywka
01:20 WOK - wszystko o kulturze
01:50 Nie słysząc zła - thriller

06:40 Męski typ odc. 2 - talk show
07:10 Mango - Telezakupy
09:15 Castle s. 2 odc. 7, 8 - serial
11:15 Bananowy doktor s. 2 odc. 4 - serial
12:15 Czarny rumak powraca - film przygodowy
14:25 Psim tropem do domu - film obyczajowy
16:30 Stowarzyszenie wędrujących dzinsów II - komedia
19:00 Podróż przedślubna - komedia romantyczna
21:25 Prawo jazdy - komedia sensacyjna
23:10 Zabójcza broń - komedia sensacyjna
01:35 Sekrety magii odc. 334 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Królowa Bona odc. 1 - serial
08:30 Design odc. 4
09:10 Kultura od kuchni - komediodramat
09:30 Dziewczyna Piętaszek
11:10 Informacje kulturalne
11:30 Cappuccino z książką
12:00 Najświętsza Panienka, Koptowie i ja
13:45 Ziegenort - film krótkometrażowy
14:15 Młoda Kultura
15:40 Wydarzenie aktualne
16:20 Sabotaż - thriller
18:20 Tygodnik kulturalny
19:15 Legendy rocka odc. 11, 12
20:20 Z dystansu - dramat obyczajowy
22:15 Mad Men s. 7 odc. 5 - serial
23:10 Max Raabe & Palast Orchester - Noc w Berlinie
00:10 Sabotaż - thriller
02:15 Z dystansu - dramat obyczajowy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków odc. 19 - serial
08:15 Scooby-Doo i Brygada Detektywów odc. 14, 15, 16, 17 - serial
10:15 Ewa gotuje
10:45 Nasz nowy dom odc. 40 - rozrywka
11:45 Top chef s. 4 odc. 6 - rozrywka
13:15 Hell's Kitchen - piekielna kuchnia s. 3 odc. 5 - rozrywka
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 5 - serial
15:45 Trudne sprawy s. 9 odc. 5 - serial
16:45 Dlaczego ja? odc. 603 - serial
17:45 Słoki odc. 6 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 220 - serial
20:05 Celebrity Splash! odc. 6 - rozrywka
22:05 Twoja twarz brzmi znajomo s. 3 odc. 6 - rozrywka
00:05 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami s. 3 odc. 5 - rozrywka
02:05 Tajemnice losu

06:00 Strażnik Teksasu odc. 7 - serial
07:05 Szczenięce lata Toma i Jerry'ego odc. 1 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 25 - serial
08:05 Szczenięce lata Toma i Jerry'ego odc. 4 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 2 - serial
09:00 Garfield Show - serial
09:25 Baśń o sześciu łabędziach - film obyczajowy
11:20 Inspektor Gadżet - komedia
12:55 Wszystko o psach odc. 6
13:55 STOP Drogówka
14:55 Przygody Merlina s. 4 odc. 11, 12 - serial
16:55 Znak smoka - film fantastyczny
19:00 Galileo
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami odc. 34 - serial
21:00 Hawaii 5.0 s. 2 odc. 2, 3 - serial
23:00 Trzynaście duchów - horror
00:55 Nieśmiertelny II - film fantastyczny

06:50 Dziennik telewizyjny
07:25 Okrasa łamie przepisy
08:00 Wyprawa do Wielkiego Rowu. Woda - wspólny skarb
09:10 Wspaniałe stulecie I
10:10 Byli sobie odkrywcy
10:45 Wojny z Indianami
11:40 Wycinanki pana N.
12:45 Kusy
13:15 Titanic - ostateczny scenariusz
14:15 Szerokie tory
14:50 Spór o historię
15:35 Prawo natury
16:25 Encyklopedia II wojny światowej
17:00 Skazani na Owczą Górę
17:35 Cafe Historia
18:00 Wspaniałe stulecie
19:00 Byli sobie odkrywcy
19:40 Kwiaty Targowicy
20:50 7 peron
21:30 Krystyna - ostatnia klasówka
22:35 Skradzione dzieciństwo
23:20 Encyklopedia II wojny światowej
23:45 Tajemnica twierdzy szyfrów
00:45 Skazani na Owczą Górę
01:25 Wojny z Indianami
02:20 Rozkaz sumienia
02:40 Przerwa w nadawaniu

06:15 Kopciuszek odc. 51 - serial
06:40 My, wy, oni
07:10 Caritas znaczy miłość
08:00 Tydzień
08:35 Magazyn Ligi Mistrzów - magazyn
09:05 Ziarno odc. 536 - dla młodzieży
09:40 Piękniejsza Polska w Unii Europejskiej
10:00 Msza św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach
12:00 Regina Coeli
12:10 Między ziemią a niebem
12:45 Droga do zdrowia. Magazyn biegacza - magazyn
13:05 Delfiny
14:10 Święty związek - komedia sensacyjna
15:55 Taliarka odc. 5 - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Strażacy odc. 6 - serial
18:30 Jaka to melodia? - rozrywka
19:20 Wiadomości naukowe
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - podnoszenie ciężarów
20:10 Pogoda
20:25 Ranczo s. 9 odc. 6 - serial
21:25 O północy w Paryżu - komedia romantyczna
23:00 Cudze listy
00:05 Syberia dla polska - dramat historyczny
02:20 Bezpośrednie połączenie - film obyczajowy

07:55 Maja w ogrodzie
08:25 Akademia ogrodnika
08:30 Dzień dobry TVN
11:00 Efekt domina s. 2 odc. 1
11:35 Co za tydzień
12:15 Prawo Agaty s. 7 odc. 6 - serial
13:20 Mali giganci odc. 6 - rozrywka
15:15 Dżungla - film animowany
17:00 Ugotowani s. 8 odc. 9 - rozrywka
18:00 Piekielny hotel odc. 4 - rozrywka
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Mamy cię! odc. 7 - rozrywka
21:20 Nie rób scen odc. 7 - serial
21:50 Mąż czy nie mąż odc. 7 - serial
22:25 Na językach
23:25 Paranormal Activity - horror
01:15 Uwaga!
01:35 Sekrety magii odc. 335 - rozrywka
02:55 Przerwa w nadawaniu

06:00 Rodzinny ogród s. 3 odc. 5 - rozrywka
06:30 Allo, Allo s. 3 odc. 1, 2, 3 - serial
08:55 Wojciech Cejrowski. Boso Karaiby odc. 8
09:25 Wojciech Cejrowski. Boso - Teksas odc. 1
10:00 Aukcja w ciemno odc. 19, 20
11:00 Łowcy okazji s. 2 odc. 17, 18
12:00 Stuart Malutki III: Trochę natury - film animowany
13:40 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film fantastyczny
14:55 Ella zakłeta - film fantastyczny
16:55 Niania - komedia
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 27, 28 - serial
20:00 Django - western
23:30 Noc w Roxbury - komedia
01:00 Z Nation odc. 13 - serial
02:00 Zobacz to!

06:25 Ostoja
07:00 M jak miłość odc. 1133 - serial
07:55 Barwy szczęścia odc. 1268, 1269, 1270, 1271 - serial
10:15 Dzika Ameryka odc. 5
11:05 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 82
11:40 Makłowicz w podróży
12:15 Księga dżungli II - film przygodowy
14:00 Familiada - rozrywka
14:35 Rodzinka.pl odc. 140 - serial
15:15 Latający Klub II, czyli wieczór kabaretowy odc. 6 - rozrywka
16:25 Na dobre i na złe odc. 594 - serial
17:25 Na sygnale s. 3 odc. 55 - serial
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:55 Przygarnij mnie odc. 3 - rozrywka
20:05 Kabaretowa Scena Dwójki przedstawia odc. 1 - rozrywka
21:10 Krew z krwi s. 2 odc. 1 - serial
22:00 Paranienormalni Tonight odc. 6 - rozrywka
22:55 Poradnik pozytywnego myślenia - komediodramat
01:05 Ucieczka z kina "Wolność" - dramat obyczajowy
02:45 Nie słysząc zła - thriller

06:35 Męski typ odc. 3 - talk show
07:05 Mango - Telezakupy
09:10 Dwóch i pół s. 11 odc. 19 - serial
09:40 Castle s. 2 odc. 9 - serial
10:35 Bananowy doktor s. 2 odc. 5 - serial
11:35 Agenci NCIS s. 8 odc. 20, 21 - serial
13:35 Prawo jazdy - komedia sensacyjna
15:30 Kraina złoczyńców - western
17:00 Cast Away - poza światem - film przygodowy
20:00 Zabójcza broń - komedia sensacyjna
22:20 Tajemnice Laury odc. 6 - serial
23:20 Amerykański ninja - film sensacyjny
01:30 Sekrety magii odc. 335 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Królowa Bona odc. 2 - serial
08:30 Legendy rocka odc. 11, 12
09:25 Informacje kulturalne
09:45 Co Ty wiesz o religii?
10:00 KulturaneK
10:30 Dni chwały - dramat wojenny
12:50 Informacje kulturalne
13:05 Design odc. 4
13:45 Baczyński - film biograficzny
15:15 Hala odłotów odc. 103 - talk show
16:10 Placido Domingo Live at Loreley
17:15 Studio Kultura - Niedziela z...
18:10 Pokuszenie - dramat psychologiczny
20:00 Rajską jabłoń - film obyczajowy
22:00 Studio Kultura
22:05 Szwedzkie tango
23:20 Mad Men s. 7 odc. 5 - serial
00:10 Koło - film krótkometrażowy
00:25 Co Ty wiesz o religii?
00:45 Pod słońcem szatana - dramat obyczajowy
02:25 Mały palec - film krótkometrażowy
02:55 Królowe popu odc. 3

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków odc. 20 - serial
08:10 Scooby-Doo i Brygada Detektywów odc. 18, 20, 19 - serial
09:40 Piotruś Pan: wielki powrót - film animowany
11:15 Karate Kid - film sensacyjny
13:45 Celebryty Splash! odc. 6 - rozrywka
15:45 Twoja twarz brzmi znajomo s. 3 odc. 6 - rozrywka
17:45 Nasz nowy dom odc. 41 - rozrywka
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
20:05 Must be the music - tylko muzyka s. 9 odc. 4 - rozrywka
22:05 Wpół do śmierci - film sensacyjny
00:15 Zdrady s. 5 odc. 6 - serial
01:15 Magazyn sportowy - magazyn

06:00 Strażnik Teksasu odc. 8 - serial
07:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 2 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 26 - serial
08:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 5 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 3 - serial
09:00 Inspektor Gadżet - komedia
10:40 Galileo
12:40 Przygody Merlina s. 4 odc. 11, 12 - serial
14:40 Rozmowy kontrolowane - komedia
16:45 Sahara - dramat wojenny
19:00 Galileo
20:00 Kronika opętania - horror
21:55 Spiders 3D - film science-fiction
23:50 Czynniki kontroli - thriller
01:40 Zbrodnie, które wstrząsnęły Polską odc. 4
02:40 Interwencja

06:50 Dziennik telewizyjny
07:20 Okrasa łamie przepisy
08:00 Święty Jacek
09:05 Wspaniałe stulecie
10:05 Byli sobie odkrywcy
10:40 Wojny z Indianami
11:40 7 peron
12:15 Polska i świat z historią w tle
12:35 Widziane na Ziemi
13:40 Szerokie tory
14:20 Dziewczyna szuka miłości
15:40 Dziewczyna z plakatu
16:20 Encyklopedia II wojny światowej
17:00 Skazani na Owczą Górę
17:35 Ex libris
18:00 Wspaniałe stulecie
19:00 Byli sobie odkrywcy
19:45 Ucieczka z kina "Wolność"
21:20 Katyń - zbrodnia i wielkie kłamstwo
21:55 Lotnicy kosmonauci
23:05 Encyklopedia II wojny światowej
23:40 Tajemnica twierdzy szyfrów
00:45 Skazani na Owczą Górę
01:25 Papierowy żołnierz

06:30 Sprawa dla reportera
07:20 Telezakupy
07:40 Życie dla Ciebie. 10 mniej. Zwolnij!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:40 Jaka to melodia? - rozrywka
09:25 Klan odc. 2734 - serial
09:55 Ojciec Mateusz odc. 149 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 115 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:40 Przepis dnia
12:45 Liturgia wielkanocna w Kościele greckokatolickim
13:55 Autostrada do nieba odc. 67 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 116 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2735 - serial
18:30 Świat się kręci
19:20 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - podnoszenie ciężarów
20:07 Tauron Lang Team Race w Sobótce odc. 1 - kolarstwo
20:10 Pogoda
20:25 Sensacje XX wieku odc. 1
21:25 Czaszka z Katynia
22:35 O północy w Paryżu - komedia romantyczna
00:20 Londyńczycy s. 2 odc. 6, 7 - serial
01:55 Notacje odc. 152
02:15 Południe - północ - dramat obyczajowy

06:00 Uwaga!
06:20 Mango - Telezakupy
07:25 Odłotowy ogród
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Szkoła odc. 107 - serial
12:00 Szpital odc. 335 - serial
13:00 Piekielny hotel odc. 4 - rozrywka
14:00 Ukryta prawda odc. 456 - serial
15:00 Szkoła odc. 108 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2445 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 457 - serial
18:00 Szpital odc. 336 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2050 - serial
20:50 Ugotowani s. 8 odc. 37 - rozrywka
21:30 You can dance - Po prostu tańcz! s. 8 odc. 7 - rozrywka
22:30 Żony Hollywood odc. 5
23:30 The Following odc. 4 - serial
00:30 Kamuflaż s. 2 odc. 11 - serial
01:30 Co za tydzień
02:10 Uwaga!
02:30 Sekrety magii odc. 336 - rozrywka

06:00 Złotopolscy odc. 160, 161 - serial
07:00 Gliniarz i prokurator odc. 16 - serial
07:55 Detektyw Monk s. 2 odc. 4, 5 - serial
09:50 Sekret s. 3 odc. 166 - serial
10:50 Twój Puls
12:30 Zbuntowany anioł odc. 68 - serial
13:30 Królowa serc odc. 82 - serial
14:30 Niania s. 5 odc. 74, 75, 76 - serial
16:00 13. posterunek s. 2 odc. 35, 36 - serial
17:15 Wojciech Cejrowski. Boso - Teksas odc. 1, 2, 3
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 28, 29 - serial
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 5 odc. 7, 8, 9 - serial
22:50 Anakonda - thriller
00:45 Zobacz to!
01:35 Kręcimy z gwiazdami odc. 1 - rozrywka
02:35 Taki jest świat - pod lupą odc. 11 - rozrywka

06:30 Coś dla Ciebie
07:05 M jak miłość odc. 768 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:10 Barwy szczęścia odc. 1271 - serial
11:45 Wieczernia Paschalna z cerkwi św. Jerzego
12:45 Kabaret Ani Mru Mru - urodzinowy strzał w dychę odc. 2 - rozrywka
13:50 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 34
14:20 Licencja na wychowanie odc. 25 - serial
14:55 Na sygnale odc. 24 - serial
15:25 Reporter Polski
16:00 Panorama - kraj
16:20 Pogoda - kraj
16:30 O mnie się nie martw s. 2 odc. 5 - serial
17:20 Tropem nieznanego odc. 11
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:45 Paranienormalni Tonight - rozrywka
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Barwy szczęścia odc. 1271 - serial
20:00 Rodzinka.pl - serial
20:05 Barwy szczęścia odc. 1272 - serial
20:45 M jak miłość odc. 1134 - serial
21:40 Kulisy serialu "M jak miłość"
21:50 Tomasz Lis na żywo
22:55 Zrozumieć Ziemię
00:05 Impostor - test na człowieczeństwo - thriller
01:50 Czas honoru. Powstanie odc. 10 - serial
02:45 Tomasz Lis na żywo

06:30 Męski typ odc. 4 - talk show
07:00 Julia odc. 167 - serial
07:35 Brzydula odc. 102 - serial
08:10 Sąd rodzinny odc. 170 - serial
09:10 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 571 - serial
10:10 Dr House s. 3 odc. 1 - serial
11:15 Mango - Telezakupy
12:50 Sąd rodzinny odc. 171 - serial
13:50 Szpital odc. 99 - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 572 - serial
15:50 Julia odc. 168 - serial
16:25 Brzydula odc. 103 - serial
17:00 Kobieta ze stali odc. 30 - serial
18:00 Dr House s. 3 odc. 2, 3 - serial
20:00 Wydział wewnętrzny - thriller
22:25 Wybrani odc. 6 - serial
23:25 W szponach korupcji - film sensacyjny
01:45 Sekrety magii odc. 336 - rozrywka

07:00 Afisz kulturalny
07:15 Hrabina Cosel odc. 3 - serial
08:20 Mów, co chcesz
09:25 Wygrany - dramat obyczajowy
11:30 Studio Kultura - Niedziela z...
12:30 Manon - muzyka
15:30 Śmierć w środkowym pokoju - dramat obyczajowy
16:10 Hrabina Cosel odc. 3 - serial
17:15 Mów, co chcesz
18:15 Dzieci ulicy - dramat obyczajowy
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Dwa żebra Adama - komedia
21:55 Libera - przewodnik po sztuce
22:10 Naturalni - film krótkometrażowy
22:50 Videogalerie odc. 124 - kultura
23:35 Informacje kulturalne
23:55 Sen o Afryce - dramat psychologiczny
01:35 Café de Flore - dramat obyczajowy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 29 - serial
09:00 Małanowski i Partnerzy s. 5 odc. 192, 193 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 29 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 438 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 3 odc. 30 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 30 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2078 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 30 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Małanowski i Partnerzy s. 14 odc. 717 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 628 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2079 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 221 - serial
20:10 X-Men: Pierwsza klasa - film przygodowy
22:50 Eksperyment - thriller
00:55 Adam - komediodramat

06:00 Istne szaleństwo odc. 7 - rozrywka
07:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 3 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 1 - serial
08:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 6 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 4 - serial
09:00 Garfield Show odc. 34, 35, 43, 43 - serial
10:00 Czarodziej z Waverly Place odc. 18, 19 - serial
11:00 Dzikie serce odc. 28 - serial
12:00 Sekrety sąsiadów odc. 23, 63 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 63 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 114, 115 - rozrywka
17:00 Dzikie serce odc. 29 - serial
18:00 Sekrety sąsiadów odc. 24, 64 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 64 - serial
20:00 Śmierć na 1000 sposobów odc. 7, 8
21:00 Śmierć na talerzu odc. 6
22:00 Galileo
00:00 Spadkobiercy odc. 33 - rozrywka
01:00 STOP Drogówka
02:00 Graffiti
02:20 Gość "Wydarzeń"
02:40 Tak czy nie

06:50 Dziennik telewizyjny
07:35 Makłowicz w podróży
08:05 Cafe Historia
08:25 Encyklopedia II wojny światowej
09:00 Wspaniałe stulecie
10:00 Byli sobie odkrywcy
10:35 Film znaleziony w Katyniu
11:15 Golgota Wschodu - stacja Katyń
12:10 Papierowy żołnierz
14:15 Notacje
14:35 Prawdziwa historia niechcianych pomników
15:05 Ex libris
15:25 Sensacje XX wieku
16:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Spór o historię
17:40 Flesz historii
18:00 Wspaniałe stulecie
19:05 Byli sobie odkrywcy
19:45 Poświęcając życie prawdzie
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku
22:35 Einsatzgruppen. Oddziały śmierci
23:35 Było sobie miasteczko
00:40 596 dni
01:20 Dziewczyna szuka miłości
02:40 Budujcie Civitas Christiana

06:20 Czaszka z Katynia
07:25 Telezakupy
07:40 Historia dla ciebie - pamięć.pl
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:35 Telezakupy
08:55 Jaka to melodia? - rozrywka
09:30 Klan odc. 2735 - serial
09:55 Ojciec Mateusz odc. 150 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 116 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:40 Przepis dnia
12:50 Dingo. Wróg czy przyjaciel?
13:55 Autostrada do nieba odc. 68 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 117 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2736 - serial
18:30 Świat się kręci
19:20 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:04 GOL T-Mobile Ekstraklasa - magazyn
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - kronika
- podnoszenie ciężarów
20:10 Lotto Warsaw FIM Speedway Grand Prix - kronika - sporty motorowe
20:15 Pogoda
20:30 Agencji T.A.R.C.Z.Y. odc. 7 - serial
21:20 Poszukiwany, poszukiwana - komedia
23:00 Brat II - Droga do domu - dramat kryminalny
01:15 Londyńczycy s. 2 odc. 8, 9 - serial
02:55 Krystyna - ostatnia klasówka

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 986 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2050 - serial
11:25 Szkoła odc. 108 - serial
12:25 Szpital odc. 336 - serial
13:25 Ugotowani s. 8 odc. 37 - rozrywka
14:00 Ukryta prawda odc. 457 - serial
15:00 Szkoła odc. 109 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2446 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 458 - serial
18:00 Szpital odc. 337 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2051 - serial
20:50 Ugotowani s. 8 odc. 38 - rozrywka
21:30 Prawo Agaty s. 7 odc. 7 - serial
22:30 Kuba Wojewódzki s. 9 odc. 20 - talk show
23:30 Superwizjer
00:05 Na językach
01:05 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 12 - serial
02:05 Uwaga!
02:25 Sekrety magii odc. 337 - rozrywka

06:00 Złotopolscy odc. 161, 162 - serial
07:00 Gliniarz i prokurator odc. 17 - serial
07:55 Detektyw Monk s. 2 odc. 5, 6 - serial
09:50 Sekret s. 3 odc. 167 - serial
10:50 Twój Puls
12:30 Zbuntowany anioł odc. 69 - serial
13:30 Królowa serc odc. 83 - serial
14:30 Niania s. 6 odc. 76, 77, 78 - serial
16:00 13. posterunek s. 2 odc. 36, 37 - serial
17:20 Wojciech Cejrowski. Boso - Teksas odc. 3, 4, 5
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 29, 30 - serial
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 5 odc. 10, 11, 12 - serial
22:50 Z Nation odc. 13 - serial
23:50 Piła IV - horror
01:30 Rodzinny ogród s. 3 odc. 5 - rozrywka
02:20 Zobacz to!

06:00 Przerwa w nadawaniu
06:30 Wyprzedzając swój czas
07:05 M jak miłość odc. 769 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:10 Barwy szczęścia odc. 1272 - serial
11:45 Na dobre i na złe odc. 512 - serial
12:50 L jak Laskowik, T jak TEY - rozrywka
13:45 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 35
14:20 Licencja na wychowanie odc. 26 - serial
14:55 Na sygnale odc. 25 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 58 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:15 Pogoda - kraj
16:30 M jak miłość odc. 1134 - serial
17:20 Tropem nieznanego odc. 12
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:30 Barwy szczęścia odc. 1272, 1273 - serial
20:45 M jak miłość odc. 1135 - serial
21:40 Kulisy serialu "M jak miłość"
21:50 Magazyn Ekspresu Reporterów
22:55 Pierwsza linia
00:30 Krew z krwi s. 2 odc. 1 - serial
01:30 Pitbull odc. 3 - serial
02:25 Magazyn Ekspresu Reporterów

06:15 W-11 wydział śledczy odc. 1030 - serial
07:00 Julia odc. 168 - serial
07:35 Brzydula odc. 103 - serial
08:10 Sąd rodzinny odc. 171 - serial
09:10 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 572 - serial
10:10 Dr House s. 3 odc. 3 - serial
11:15 Mango - Telezakupy
12:50 Sąd rodzinny odc. 172 - serial
13:50 Szpital odc. 100 - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 573 - serial
15:50 Julia odc. 169 - serial
16:25 Brzydula odc. 104 - serial
17:00 Kobieta ze stali odc. 31 - serial
18:00 Dr House s. 3 odc. 4, 5 - serial
20:00 Wykonać wyrok - film sensacyjny
21:55 Żółtodziób - film sensacyjny
00:30 Tajemnice Laury odc. 6 - serial
01:30 Fringe: Na granicy światów s. 2 odc. 9 - serial
02:35 Sekrety magii odc. 337 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:30 Królewskie sny odc. 1 - serial
08:50 Kuracja
10:05 Meta - film obyczajowy
11:30 Tygodnik kulturalny
12:25 Po trochu wyciągane z lochu, czyli Archiwizja
12:35 Runda odc. 2 - kultura
13:55 Informacje kulturalne
14:20 Dwa zebra Adama - komedia
16:00 Królewskie sny odc. 1 - serial
17:15 Kuracja
18:30 Gdzie jesteś, święty Mikołaju? - film obyczajowy
19:15 Chłopiec, który zobaczył górę lodową - film krótkometrażowy
19:35 Eurokultura odc. 28
20:00 Studio Kultura
20:02 Koń, kobieta i kanarek z Teatru Zagłębia w Sosnowcu - teatr
22:15 Studio Kultura
22:55 Jedna scena
23:15 Pora umierać - dramat obyczajowy
01:10 Poza Kontrolą
01:40 Prywatne piekło - dramat psychologiczny

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 30 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 5 odc. 194, 195 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 30 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 439 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 3 odc. 31 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 31 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2079 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 31 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy s. 14 odc. 718 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 629 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2080 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 222 - serial
20:05 Hell's Kitchen - piekielna kuchnia s. 3 odc. 6 - rozrywka
21:35 Tajemniczy składnik
21:50 Dorwać gringo - dramat obyczajowy
23:55 Kim jest Clark Rockefeller? - dramat kryminalny
01:55 Tajemnice losu

06:00 Istne szaleństwo odc. 8 - rozrywka
07:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 4 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 2 - serial
08:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 7 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 5 - serial
09:00 Garfield Show odc. 36, 37, 44, 45 - serial
10:00 Czarodziej z Waverly Place odc. 20, 21 - serial
11:00 Dzikie serce odc. 29 - serial
12:00 Sekrety sąsiadów odc. 24, 64 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 64 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 116, 117 - rozrywka
17:00 Dzikie serce odc. 30 - serial
18:00 Sekrety sąsiadów odc. 25, 65 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 65 - serial
20:00 STOP Drogówka
21:00 Ice Road Truckers: Drogi śmierci s. 4 odc. 7
22:00 Czynniki kontroli - thriller
23:55 Spadkobiercy odc. 34 - rozrywka
00:55 Śmierć na 1000 sposobów odc. 7
01:25 Interwencja
01:45 Graffiti
02:00 Gość "Wydarzeń"
02:15 Tak czy nie
02:50 Puncher - magazyn

06:50 Dziennik telewizyjny
07:30 Makłowicz w podróży
08:05 Cafe Historia
08:25 Encyklopedia II wojny światowej
09:00 Wspaniałe stulecie
10:00 Byli sobie odkrywcy
10:35 Zaproszenie
11:10 Nim przybyli konkwistadorzy
12:10 Wielcy marzyciele
13:20 Było sobie miasteczko
14:15 Notacje
14:30 Flesz historii
14:50 Polska i świat z historią w tle
15:20 Sensacje XX wieku
16:15 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
16:55 Ostatni świadek
18:05 Wspaniałe stulecie
19:05 Byli sobie odkrywcy
19:45 Fatima i świat
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku
22:40 Szalona miłość - Rosjanie i Putin
23:40 Trudne braterstwo
00:50 Zaproszenie
01:15 Byłem wszędzie. Olgierd Budrewicz
02:05 Miejsca przekłète

06:25 Dingo. Wróg czy przyjaciel?
07:25 Telezakupy
07:40 Drogi dla Ciebie. 10 mniej. Zwolnij!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:35 Telezakupy
08:55 Jaka to melodia? - rozrywka
09:25 Klan odc. 2736 - serial
09:55 Ojciec Mateusz odc. 151 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 117 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:25 Magazyn rolniczy
12:40 Przepis dnia
12:50 Ważki. Podniebni łowcy
13:55 Autostrada do nieba odc. 69 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 118 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2737 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Europy w Tbilisi - kronika
- podnoszenie ciężarów
20:08 Lotto Warsaw FIM Speedway Grand Prix - kronika - sporty motorowe
20:10 Pogoda
20:25 Paris Saint-Germain - FC Barcelona - piłka nożna
23:00 Liga Mistrzów - piłka nożna
23:45 Tajemnice początków Polski odc. 4
00:45 As w rękawie - film sensacyjny
02:35 Notacje odc. 532
02:50 Autostrada do nieba odc. 69 - serial

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 987 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2051 - serial
11:25 Szkoła odc. 109 - serial
12:25 Szpital odc. 337 - serial
13:25 Ugotowani s. 8 odc. 38 - rozrywka
14:00 Ukryta prawda odc. 458 - serial
15:00 Szkoła odc. 110 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2447 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 459 - serial
18:00 Szpital odc. 338 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2052 - serial
20:50 Ugotowani s. 8 odc. 39 - rozrywka
21:30 Project Runway s. 2 odc. 7 - rozrywka
22:30 Księga ocalenia - film science-fiction
00:55 Żony Hollywood odc. 5
01:55 Uwaga!
02:15 Sekrety magii odc. 338 - rozrywka

06:00 Złotopolscy odc. 162, 163 - serial
07:00 Gliniarz i prokurator odc. 18 - serial
07:55 Detektyw Monk s. 2 odc. 6, 7 - serial
09:50 Sekret s. 3 odc. 168 - serial
10:50 Twój Puls
12:30 Zbuntowany anioł odc. 70 - serial
13:30 Królowa serc odc. 84 - serial
14:30 Niania s. 6 odc. 78, 79, 80 - serial
16:00 13. posterunek s. 2 odc. 37, 38 - serial
17:15 Wojciech Cejrowski. Boso - Teksas odc. 5, 6, 7
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 30, 31 - serial
20:00 Agenci bardzo specjaliści - komedia kryminalna
22:15 Dom wrózek: ponad zmysłami odc. 2 - rozrywka
23:15 American Horror Story: Asylum s. 2 odc. 7 - serial
00:10 Przypadki Cezarego P. odc. 6 - serial
00:55 Zobacz to!
01:40 W blasku fleszy
02:05 No problem!
02:40 Dyżur odc. 9

06:05 M jak miłość odc. 769 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:20 Barwy szczęścia odc. 1273 - serial
11:50 Na dobre i na złe odc. 513 - serial
12:50 Hity kabaretu odc. 8 - rozrywka
13:50 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 36
14:25 Licencja na wychowanie odc. 27 - serial
14:55 Na sygnale odc. 26 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 59 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:20 Pogoda - kraj
16:30 M jak miłość odc. 1135 - serial
17:20 Tropem nieznanego odc. 13
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Barwy szczęścia odc. 1273 - serial
20:45 Na dobre i na złe odc. 595 - serial
21:45 Na sygnale s. 3 odc. 56 - serial
22:25 Raj dla par - komedia
00:25 O mnie się nie martw s. 2 odc. 5 - serial
01:20 Honorowe zabójstwo Banaz
02:25 Wróżby kumaka - dramat obyczajowy

06:30 Męski typ s. 2 odc. 1 - talk show
07:00 Julia odc. 169 - serial
07:35 Brzydula odc. 104 - serial
08:10 Sąd rodzinny odc. 172 - serial
09:10 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 573 - serial
10:10 Dr House s. 3 odc. 5 - serial
11:15 Mango - Telezakupy
12:50 Sąd rodzinny odc. 173 - serial
13:50 Szpital odc. 101 - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 574 - serial
15:50 Julia odc. 170 - serial
16:25 Brzydula odc. 105 - serial
17:00 Kobieta ze stali odc. 32 - serial
18:00 Dr House s. 3 odc. 6, 7 - serial
20:00 Trener - dramat obyczajowy
22:55 Chwała dziwkom
01:05 Wydział wewnętrzny - thriller

07:05 Eurokultura odc. 28
07:30 Królewskie sny odc. 2 - serial
08:50 Mój najszczęśliwszy dzień. Marian Turski
10:15 Droga w świetle księżyca - dramat obyczajowy
11:30 Cappuccino z książką
11:55 Co Ty wiesz o religii?
12:10 KulturaneK
12:35 Zawód: reżyser odc. 3
13:10 Eurokultura odc. 28
13:35 Studio Kultura
13:45 Bez znieczulenia - dramat psychologiczny
15:50 Królewskie sny odc. 2 - serial
17:15 Mój najszczęśliwszy dzień. Marian Turski
18:40 Droga w świetle księżyca - dramat obyczajowy
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Sonda o kobietach
20:45 Sonda o mężczyznach
21:35 To nie tak
22:15 Glegarry Glen Ross - tragikomedia
00:05 Studio Kultura
00:10 Bez znieczulenia - dramat psychologiczny
02:10 Informacje kulturalne
02:35 Glegarry Glen Ross - tragikomedia

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 31 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 5 odc. 196, 197 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 31 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 440 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 3 odc. 32 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 9 odc. 32 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2080 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 3 odc. 32 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy s. 14 odc. 719 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 630 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2081 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 83, 463 - serial
20:40 Top chef s. 4 odc. 7 - rozrywka
22:05 Kogel-mogel - komedia
00:15 Wszystko zostaje w rodzinie - komedia kryminalna
02:35 Tajemnice losu

06:00 Istne szaleństwo odc. 9 - rozrywka
07:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 5 - serial
07:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 3 - serial
08:05 Szczeniące lata Toma i Jerry'ego odc. 8 - serial
08:35 Jake i piraci z Nibylandii odc. 6 - serial
09:00 Garfield Show odc. 38, 39, 46, 47 - serial
10:00 Czarodziej z Waverly Place odc. 22, 23 - serial
11:00 Dzikie serce odc. 30 - serial
12:00 Sekrety sąsiadów odc. 25, 65 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 65 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 118, 119 - rozrywka
17:00 Dzikie serce odc. 31 - serial
18:00 Sekrety sąsiadów odc. 26, 66 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 66 - serial
20:00 Na dnie piekła - film sensacyjny
21:55 Silent Hill: Apokalipsa - horror
23:55 Spadkobiercy odc. 35 - rozrywka
00:55 Interwencja
01:55 Graffiti
02:10 Gość "Wydarzeń"
02:30 Tak czy nie

06:50 Dziennik telewizyjny
07:30 Makłowicz w podróży
08:05 Cafe Historia
08:30 Encyklopedia II wojny światowej
09:00 Wspaniałe stulecie
10:05 Byli sobie odkrywcy
10:35 Zaproszenie
11:10 Fatima i świat
12:15 Szalona miłość - Rosjanie i Putin
13:20 Trudne braterstwo
14:20 Notacje
14:40 Spór o historię
15:25 Sensacje XX wieku
16:20 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Tajemnice początków Polski
18:00 Wspaniałe stulecie
19:05 Byli sobie odkrywcy
19:45 Holokaust - klej do tapet?
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:35 Sensacje XX wieku
22:40 Pirogi płaskowyzu
00:25 Czarnobylcy
00:50 Zaproszenie
01:20 Rewolucja. Łzy Majdanu
01:45 Rewolucja: Krymska pułapka
02:30 Wielcy marzyciele

Tlen – źródło życia i sekret młodej skóry

PIELĘGNACJA ➤ W ostatnim czasie w branży kosmetycznej wiele mówi się o cudownym działaniu tlenu na skórę. Jest on pierwiastkiem niezbędnym do życia. Ma też bardzo duży wpływ na kondycję i stan naszej skóry – zapewnia jej jędrność, elastyczność i świetlisty wygląd

Tlen – O₂ – jest najbardziej rozpowszechnionym pierwiastkiem w przyrodzie. Nasz organizm pobiera go z powietrza, które zawiera 21 proc. czystego tlenu. Jest pierwiastkiem czynnym chemicznie – dzięki swojej budowie wykorzystywany jest w wielu przemysłach na świecie, także w medycznym, farmaceutycznym i kosmetycznym. Tlen jest łatwo dostępny, nieprzerwanie odnawialny i niezawodny.

Jak tlen wpływa na nasz organizm?

Oczywiste jest, że tlen potrzebny jest nam do życia. Dzięki niemu nasze organizmy mogą prawidłowo funkcjonować. Niestety, jego niedobór lub brak może prowadzić

do niedotlenienia – wtedy czujemy się senni, zmęczeni, jesteśmy bardziej podatni na infekcje i osłabieni, a nasza skóra staje się słabsza.

Co wpływa niekorzystnie na dotlenienie naszej skóry?

- zanieczyszczone środowisko
- życie w ciągłym stresie
- niezdrowy tryb życia (palenie papierosów, picie alkoholu, bezsenność)
- nadmierna masa ciała
- brak ruchu i słaba kondycja fizyczna
- niewłaściwa dieta

Nie wszystkich z wymienionych czynników można uniknąć. Nie jesteśmy w stanie oczyścić środowiska, jak również żyć bezstresowo. Jednak prowadzenie

zdrowego i aktywnego trybu życia zapewnia odpowiednie dotlenienie organizmu, a co za tym idzie lepsze samopoczucie i piękną skórę.

Tlen sekretem młodej skóry

Podstawową funkcją skóry jest oddychanie – tlen wchłaniany z powietrza gwarantuje jej właściwe działanie. Skóra potrzebuje tlenu w każdym wieku, jednak z upływem czasu „oddycha” coraz mniej efektywnie, przez co pogarsza się jej wygląd – staje się przesuszona, szorstka, mało elastyczna i traci swój blask. Dzieje się tak dlatego, że nie ma siły wytworzyć odpowiedniej ilości melaniny – odpowiadającej za koloryt skóry, oraz kolagenu i elastyny – włókien odpowiadających za jej sprężystość. Dłuższa żywotność tych włókien opóźnia starzenie i zapobiega przedwczesnemu powstawaniu zmarszczek. Tlen pełni także funkcję odżywczą dla komórek skóry i poprzez przyspieszony metabolizm pobudza je do oddychania. Ma właściwości przeciwpalnicze, antybakteryjne, tonizuje i wzmacnia pory skóry. Nawilżające działanie tlenu wynika z faktu, że na każdą cząsteczkę tlenu wprowadzoną w głąb skóry przypadają dwie cząsteczki wodoru – H₂ – tworzące cząsteczkę wody. Tlen jest więc nie tylko źródłem życia, ale również źródłem pięknej i zdrowej skóry. Z różnych powodów coraz mniej tlenu trafia do komórek naszej skóry, dlatego warto dostarczyć go jej przy pomocy zabiegów kosmetycznych.

Zabiegi dotleniające skórę

Aby spowolnić procesy niedotlenienia skóry, wskazane jest stosowanie tlenoterapii. Najbardziej innowacyjną jej formą jest zabieg infuzji tlenowej, który oferują gabinety kosmetyczne, salony SPA i dermatolodzy. Sama nazwa może wydawać się trudna, ale wbrew pozorom jest to prosty, bezbolesny, bardzo przyjemny zabieg. Klient odczuwa chłód powietrza odbijającego się od skóry.

Pierwszym etapem zabiegu jest dokładne oczyszczenie skóry (peeling, który pozwoli substancjom głębiej wnikać w naskórek – najczęściej wykonuje się mikrodermabrazję). Kolejnym etapem jest nałożenie na skórę specjalnej emulsji dotleniającej, zawierającej substancje będące nośnikami tlenu i rozpoczęcie procesu infuzji. Infuzja – jest to fizyczne zjawisko próżni – tlen podawany jest skórze specjalnym aparatem (aerografem) pod określonym ciśnieniem i z określonej odległości, tworzy na jej powierzchni próżnię, która powoduje, że skóra „zasysa” rozpy-

lone na niej wcześniej serum. Aby poprawić intensywność zabiegu, kosmetyczka wmasowuje pozostałość emulsji i nakłada maseczkę lub krem, co stanowi zakończenie zabiegu i powoduje utrwalenie uzyskanego efektu.

Zabiegi infuzji tlenowej poprawiają ogólne nawodnienie skóry, redukują cienie zmarszczki, a skóra wygląda młodziej i bardziej promieniste. Po zaledwie jednym zabiegu z wyglądu i w dotyku jest o kilka lat młodsza, czysta, odżywiona i nawodniona. Natychmiastowe rezultaty ulegają wzmocnieniu w kolejnych dniach. Skóra bezpośrednio po zabiegu jest jaśniejsza, bardziej świetlista, promienna, świeża, co widać nawet przez kilka tygodni.

Efekty: widoczny lifting, blask, świeżość, witalny wygląd, poprawa konturów twarzy, poprawa koloru skóry, redukcja cieniok linii, rozjaśnienie przebarwień.

Gabinety kosmetyczne zalecają terapię tlenem o każdej porze roku i osobom w każdym wieku – jako jeden z nielicznych zabiegów ten nie ma żadnych przeciwwskazań, mogą go wykonywać również kobiety w ciąży i osoby z problematyczną cerą.

Jeśli jesteś zainteresowany poradą na temat dotleniania skóry, nie wahaj się udać z tym do wykwalifikowanego kosmetykologa, który chętnie podpowie, jak pomóc Twojej skórze. Zabieg można wykonać już za 150-200 zł. Jest to niewielki koszt za tak spektakularny efekt.

Czy tlen występuje w kosmetykach pielęgnacyjnych?

Jeżeli zauważymy, że nasza skóra jest niedotleniona, możemy wspomóc ją również domową kuracją przeznaczoną do tego kosmetykami.

Tlen w takiej postaci, w jakiej go wdychamy, ulatnia się i nie jest przyswajalny, dlatego dodanie go do kosmetyków pielęgnacyjnych jest niemożliwe. Właśnie dlatego kremy o właściwościach dotleniających skórę muszą zawierać związki,

z którymi tlen jest związany chemicznie i które są w stanie uwolnić w głąb naskórka jego aktywną formę. Substancje, których należy szukać w składzie takich kosmetyków to: nadboran sodu, nadtlenek benzoilu, nadtlenek wodoru, fosfolipidy, oleje roślinne – np. różany, kukurydziany, ekstrakt z rumianku, teobromina, kakao, witaminy A i H, czasami również cząsteczki ATP. Podczas aplikacji takiego kosmetyku tlen zacznie uwalniać się w powierzchniowych warstwach skóry i spowoduje, że już po kilku dniach stanie się ona jędrna, gładka i rozpromieniona. Kremy dotleniające chronią skórę również przed wolnymi rodnikami. Aby kosmetyk miał lepsze działanie, należy go przez kilka minut wmasowywać w skórę kolistymi ruchami. Na rynku dostępne są również maseczki dotleniające, które wzmacniają działanie kremów i zabiegów kosmetycznych. Trzeba je jednak stosować z umiarem – najwyżej 2 razy w tygodniu.

Jeżeli zauważymy pierwsze objawy niedotlenienia skóry – stanie się ona szara, ziemista, matowa – powinniśmy szybko zareagować!

Dobre rady

Dotleniajmy nasz organizm poprzez długie spacerowanie o każdej porze roku. Zaczniemy uprawiać sport – najlepiej na świeżym powietrzu (jazda rowerem, bieganie, nordic walking). Latem warto zrezygnować z ciężkich kosmetyków do makijażu, tj. z pudrów. Lepiej zastąpić je kremami koloryzującymi. Należy odpowiednio wybrać kosmetyk, który pozwoli skórze „oddychać”. Niestety, żaden zabieg kosmetyczny, ani żaden kosmetyk nie zdziała cudów, jeżeli nie zadamy o odpowiedni tryb życia. Użytki (papierosy, alkohol, kawa), stres, brak ruchu i zła dieta mają negatywny wpływ na wygląd skóry. Dlatego podstawą jest zmiana złych nawyków i zadbanie o swoje zdrowie, a w następnej kolejności przystąpienie do kuracji kosmetycznej.

**Kosmolog
Marika Świtalska**

REKLAMA

Studio Urody

Marika Świtalska

Brodnia

ul.18 Stycznia 36

**Nowość
infuzja tlenowa**

691 044 348

www.studiourodymarika.pl

Maszynowe nowości

MECHANIZACJA ➤ Za nami pierwsze w tym roku większe targi rolnicze – Agro-Tech. Jakie nowinki zaproponowali producenci?

Targi ściągnęły blisko 70 tys. rolników, mimo że organizowane były w szczycie wiosennych prac polowych. Tegoroczna nowość to ciągnik marki Ursus C-360, nawiązujący do sławnej serii warszawskich maszyn, które na polskich polach pojawiły się w latach 60. Oprócz C-360, Ursus wypuścił na rynek sześć innych modeli z tej serii. Najsłabszy z nich, C-350, ma 50 koni mechanicznych – najmocniejszy C-102 – 102 konie mechaniczne. Obecnie można kupić dwa z siedmiu modeli. C-350 kosztuje 87,6 tys. zł, a C-380 99,6 tys. zł.

Na targach w Kielcach zaprezentowano także traktor roku 2015 – CASE Magnum 380CVX. Kolejną nowością to kabiny ciągników Claas serii Arion. Panoramiczna szyba zapewnia blisko 90-stopniowy kąt widzenia z przodu maszyny. Z nowej kabiny można nawet podziwiać niebo, ponieważ sięga ona pra-

Nietypowa kabina Arion

wie do połowy dachu. Takie rozwiązanie przydaje się również podczas pracy z ładowaczem czołowym.

Uwagę rolników przyciągał Deutz Fahr 9340, który wygrał plebiscyt na najładniejszy cią-

gnik 2015 roku.

Póki co, rolnicy tylko podziwiają nowy sprzęt. Na zakupy być może przyjdzie czas wraz z nowym otwarciem funduszy unijnych.

(pw)

Prawo

Zielone musi być

Obowiązek zazielenienia to nowy wymóg stawiany rolnikom ubiegającym się o dopłaty bezpośrednie. Przepisy weszły w życie 1 stycznia, ale dotyczą także upraw wysianych jesienią 2014 roku.

Krajowa Rada Izb Rolniczych apelowała, by odstąpić od karania rolników, którzy nie wywiązali się z zazieleniania, jeśli ci udowodnią, że rozpoczęli uprawę jesienią 2014 roku.

To, czy rolnik spełnia kryterium zazieleniania będzie mogło zostać skontrolowane od 15 maja do 15 lipca. Niestety, Ministerstwo Rolnictwa uznało, że nie można zaniechać karania rolników

za nieprawidłowe wywiązywanie się z obowiązku zazieleniania. Jednocześnie, aby im ulżyć, wprowadzono okresy przejściowe w stosowaniu kar. I tak przez początkowe lata wdrażania zazieleniania (2015 r. i 2016 r.), kary nie będą przekraczać kwoty płatności za zazielenienie i, w zależności od stopnia stwierdzonej niezgodności, będą obejmować część lub całość płatności za zazielenienie.

Natomiast w kolejnych latach kary będą mogły nawet przewyższać otrzymaną kwotę zazielenienia (w 2017 r. o maksymalnie 20 proc., a od 2018 r. o maksymalnie 25 proc.), co oznacza, że w razie stwierdzenia niezgodności, kara za nieprzestrzeganie praktyk zazieleniania spowoduje także częściowe zmniejszenie innych płatności.

(pw)

Ubezpieczenia

Nieufność pozostaje

Mniej niż połowa rolników ubezpiecza swoje uprawy.

Ubezpieczenia rolnicze są obowiązkowe. Każdy, kto chce otrzymać dopłaty bezpośrednie, musi zapłacić za ochronę przynajmniej połowy swoich upraw. A zrobiło tak zaledwie 41 procent rolników. Połowa z nich skorzystała z rządowych dopłat, inni ubezpieczali się na własną rękę. Rolnicy nie lubią ubezpieczeń głównie z uwagi na koszty. Inni narzekają na brak odpowiedniego zakresu ryzyka oraz wskazują na złe doświadczenia w kontak-

cie z firmami ubezpieczeniowymi.

Najpopularniejsze są ubezpieczenia od gradobicia. Po nich w kolejności znajdują się wiosenne przymrozki, nawalny deszcz, ogień i skutki huraganów.

We wrześniu 2014 roku rząd przyjął projekt nowelizacji ustawy o ubezpieczeniach rolniczych. Po wejściu w życie tych przepisów ma być możliwe zawieranie umów ubezpieczeniowych z podwyższeniem do 65

procent poziomu dofinansowania składek przez państwo. Projekt będzie rozpatrywany przez posłów w kwietniu.

Oprócz ochrony upraw, firmy oferują rolnikom inną przydatną usługę – ubezpieczenie ochrony prawnej. Jeśli gospodarz zostanie oszukany albo wejdzie w konflikt graniczny z sąsiadem, wówczas ubezpieczenie gwarantuje mu otrzymanie pomocy prawnej.

(pw)

Prawo

Koniec absurdu?

Rolnik wycina nielegalnie drzewo, następnie musi płacić horrendalne kary – taki scenariusz powtarzał się w minionych latach wielokrotnie. Teraz kary za wycinkę mają być urealnione.

Rolnikami, którzy nielegalnie wycięli drzewa z własnych działek, zajął się Trybunał Konstytucyjny. Uznał, że obecnie stosowane kary są zbyt wysokie. Często zdarzało się, że rolnika karano za usunięcie drzewa, które sam zasadził kilkadziesiąt lat wcześniej.

Według nowego projektu ustawy, kara za usunięcie drzewa będzie naliczana w zależności od: obwodu pnia mierzonego na wysokości 130 cm i od tempa przyrostu pnia drzewa na grubości oraz współczynników różnicujących stawki w zależności od lokalizacji drzewa.

Stawki opłat za usuwanie

(pw)

Stawki opłat za usuwanie drzew nie mogą przekraczać za jeden centymetr obwodu pnia mierzonego na wysokości 130 cm:

- 1) 337,21 zł – przy obwodzie do 25 cm;
- 2) 512,07 zł – przy obwodzie od 26 do 50 cm;
- 3) 799,34 zł – przy obwodzie od 51 do 100 cm;
- 4) 1248,98 zł – przy obwodzie od 101 do 200 cm;
- 5) 1873,46 zł – przy obwodzie od 201 do 300 cm;
- 6) 2622,83 zł – przy obwodzie od 301 do 500 cm;
- 7) 3372,22 zł – przy obwodzie od 501 do 700 cm;
- 8) 4371,42 zł – przy obwodzie powyżej 700 cm.

Rynek

Mleko na wolności

Stało się to, co długo zapowiadano. 1 kwietnia do historii przeszły kwoty mleczne.

Kwoty mleczne wprowadzono w Unii Europejskiej 30 lat temu. Były one odpowiedzią na niestabilność cen. Ich brak przyjmowany jest różnie. Z niepokojem podchodzą do zmian Anglicy. Tamtejsi farmerzy argumentują, że ceny mleka były i tak niskie, a uwolnienie rynku spowoduje jeszcze większe spadki stawek. To z kolei oznacza kłopoty dla hodowców. W Niemczech, Holandii i Irlandii zniesienie ograniczeń przyjęto z entuzjazmem. Ekspertzy uważają, że w samej Irlandii produkcja mleka może bez większych problemów w ciągu kilku lat podwoić się.

Od 1 kwietnia przy Unii Europejskiej działa specjalna komórka, która monitoruje zmiany na rynku mleka.

Co może czekać polskich hodowców? Zdaniem ministra rolnictwa i rozwoju wsi, dobrych dostawcy będą podkupowani przez duże zakłady przetwórcze. To zagrozi mniejszym zakładom mleczarskim. Niestety, nasze gospodarstwa i mleczarnie to w większości drobni producenci. Statystyczne stado krów liczy u nas 6 osobników, a dla przykładu w Danii – 140. Największa polska mleczarnia jest zaledwie w piątej dziesiątce pod względem wielkości w Europie.

Na obecną chwilę nikt nie jest pewien, jaka będzie przyszłość polskiej branży mleczarskiej. Jedno jest pewne – daje ona utrzymanie 500 tysiącom ludzi w Polsce.

(pw)

REKLAMA

PAROL
87-400 Golub-Dobrzyń ul. Dworcowa 11
tel. 56/683 24 86 lub 56/683 50 81
e-mail: parol@parol-nasiona.pl

Jęczmień
Kucyk, Hajduczek Natasia, Nagrałowicki,
Pszenica
Arabella, Tybalt
Pszenżyto
Matejko
Owies
Bobik
Albus
Groch
Ziemniaki sadzeniaki
Satina, Lilly
Nasiona Kukurydzy
Motylkowe
drobnonasienne i trawy

PASZE dla RYB

Adiuwant – patron ochrony upraw

UPRAWA ▶ Środki ochrony roślin zwykle wybieramy, kierując się ich efektywnością. By mieć pewność, że zabieg będzie skuteczny, rolnicy coraz częściej sięgają po nowe rozwiązania

Adiuwanty umożliwiają 100-procentowe wykorzystanie nawozów dolistnych

Wydajność środków ochrony roślin zwykle jest ograniczona. Dodatkowy wpływ na ich działanie ma np. jakość wody, stopień pokrycia roślin cieczą roboczą czy pogoda. Ale efektywność może podnieść stosowanie adiuwantów.

Na rynku dostępne są różne rodzaje tych preparatów. Marka Elvita proponuje rozwiązania skoncentrowane na działaniu zakwaszającym i regulacji pH cieczy (Normaton), wspomagające przyklejanie agrochemikaliów do roślin (Opoker) czy poprawiające wchłanianie preparatów (Hydrotek).

Fachowiec

Samo słowo adiuwant pochodzi od łacińskiego *adiuvare*, co oznacza pomagać, wspierać. Jako substancje pomocnicze, adiuwanty modyfikują sporządzoną z ich udziałem ciecz roboczą. Najczęściej wykorzystywane są jako substancje pomocnicze przy stosowaniu herbicydów. Mogą być także używane przy innych środkach ochrony roślin, takich jak fungicydy czy insektycydy.

Wspomagacz

Nowa polityka rolna Unii Europejskiej zakłada ograniczenie

zagrożeń płynących ze stosowania środków ochrony roślin. Dodatek adiuwanta może obniżyć zużycie preparatu nawet o 25 proc. Wynika to ze zmniejszenia dawki środka ochrony roślin przy zachowaniu efektu równego pełnej dawce. Takie rozwiązanie jest zatem korzystne także ze względów ekonomicznych.

Adiuwanty w znaczący sposób podnoszą skuteczność zabiegów ochronnych. Umożliwiają choćby 100-procentowe wykorzystanie nawozów dolistnych, intensyfikując ich działanie.

Aktywator skuteczności

Pomocnicze działanie adiuwantów sprawia, że zyskują one coraz więcej zwolenników. Nie zwalczają patogenów, ale wspomagają skuteczność aktywnych środków ochrony roślin. Adiuwanty zmniejszają napięcie powierzchniowe cieczy roboczej. Dzięki temu możliwe jest równomierne pokrycie całej blaszki liścia i lepsze wnikanie do komórek. Większość adiuwantów zwiększa średnicę aplikowanych kropeł i wykazuje działanie zapobiegające rozpraszaniu cieczy. Innym istotnym zadaniem tych substancji jest choćby regulacja pH cieczy opryskowej, co pozwala na wzrost rozpuszczalności stosowanych środków. Niektóre z nich tworzą także specjalną powłokę na liściu – ogranicza ona wyparowywanie i wymywanie cieczy.

(pc)

Hodowla

Sezon pastwiskowy niebawem

Wypas bydła na pastwisku jest bardzo popularną metodą żywienia w okresie letnim. Użytki zielone dostarczają zwierzętom składników odżywczych o najniższym koszcie jednostkowym.

Niewątpliwą zaletą wypasu pastwiskowego jest zapewnienie zwierzętom ruchu i przebywania na świeżym powietrzu. Poza tym zielonka pastwiskowa pokrywa potrzeby bytowe oraz produkcyjne krów dających 18-20 kg mleka.

Czas na zielonkę

– Wypasanie należy rozpoczynać stopniowo, zaczynając od kilku godzin dziennie – zauważa Karol Wysocki, ekspert żywienia z firmy paszowej Ewrol. – Jest to związane z tym, że dopiero po

około 2 tygodniach wypasu mikrofiora żwacza namnoży się do takiej ilości, by w pełni wykorzystywać składniki zawarte w zielonce.

Wypas należy rozpocząć, gdy ruń osiągnie wysokość 10-12 cm.

Hektar wydajnego terenu w sezonie pastwiskowym powinien wystarczyć dla 3-4 krów

Najszybciej przyrasta ona w miesiącach wiosennych, czyli maju i czerwcu. W tym okresie zwierzęta często nie są w stanie jej w pełni wykorzystać, dlatego nadmiar zielonki można przeznaczyć na siano czy sianokiszonkę. W kolejnych miesiącach, w których zielonka rośnie wolniej, użytek zielony można przeznaczyć tylko do wypasu.

– Ważne, by zapewnić zwierzętom odpowiednią powierzchnię pastwiska. By lepiej wykorzystać pastwisko, celowe jest stosowanie tzw. wypasu kwatrowego. Polega on na dzieleniu pastwiska na mniejsze kwatery – dodaje Karol Wysocki.

Hektar wydajnego terenu w sezonie pastwiskowym powinien wystarczyć dla 3-4 sztuk krów. Na słabszych pastwiskach można utrzymać 1-2 krowy.

Przełożenie na żywienie

Konsekwencją żywienia samymi zielonkami jest niewykorzystanie potencjału paszy. Największą wadą zielonek jest niedobór energii w stosunku do białka. Braki najłatwiej uzupełnić kiszonką z kukurydzy. Wysoką koncentrację energii posiadają także sruły zbożowe, należy jednak podawać je z umiarem, gdyż łatwo fermentują w żwacu,

a ich nadmiar może powodować kwasicę. Należy także pamiętać o tym, że młoda zielonka ma niską zawartość włókna. Jego niski udział w dawce powoduje szybki przepływ masy przez organizm zwierzęcia, co często jest przyczyną biegunk. Niedobory można uzupełnić sianem bądź słomą.

Niedostateczna ilość włókna ma także wpływ na mniejsze wchłanianie magnezu i innych składników mineralnych. Przyjmuje się, że przy skarmianiu pasz zimowych magnez wchłaniany jest w około 25 proc., a przy żywieniu bardzo młoda zielonką tylko w 15-17 proc. Niedobór magnezu we krwi jest głównym powodem tężyzki pastwiskowej.

– W celu zabezpieczenia zwierząt przed tą chorobą niezbędne jest stosowanie premiksów o wysokim poziomie magnezu, przeznaczonych specjalnie na czas wypasu pastwiskowego, takich jak Naszmix KM Magnez marki Ewrol – zauważa Karol Wysocki.

Pod koniec okresu pastwiskowego krowy należy dokarmiać innymi paszami objętościowymi i stopniowo przechodzić na pasze przygotowane do skarmiania w okresie żywienia zimowego.

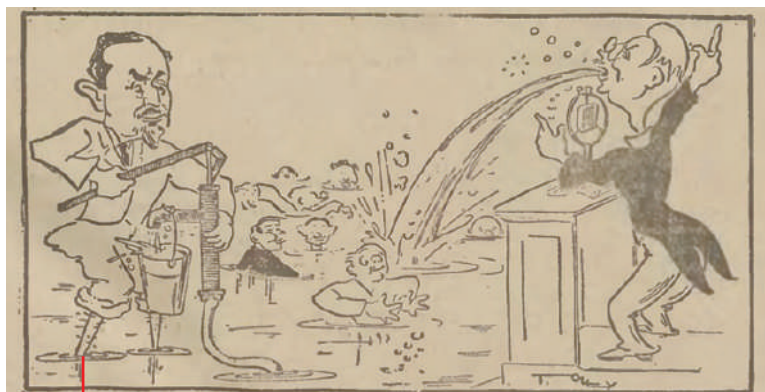
(pc)

Page 10 of 10

Meliorator sejmu

CIEKAWOSTKI ▶ Obrady na Wiejskiej czasami przypominają kabaret. Za czasów II Rzeczypospolitej było bardzo podobnie. Ostatni marszałek przedwojennego sejmu Wacław Makowski rozpoczął nawet walkę z rozgadanymi posłami

Karykatura przedstawiająca działania marszałka Makowskiego

Wacław Makowski to jedna z mniej znanych postaci polskiej polityki. Pochodził z Wilna, gdzie jego rodzina prowadziła księgarnię. Sam wybrał inną ścieżkę zawodową. Został profesorem prawa, potem ministrem sprawiedliwości w kilku rządach II Rzeczypospolitej. Był wzorem poważnego i konkretnego polityka. Niestety, przyszło mu się zmagać z rozbrykanymi posłami.

Kiedy został marszałkiem sejmu, podczas dyskusji na temat budżetów ministerstw i innych ważnych spraw, lista mówców sejmowych wydłużała się do kilkudziesięciu nazwisk. Każdy lubił mówić długo i często zupełnie nie na temat. W tamtym czasie nie było jeszcze ograniczeń czasowych. Debaty przeciągały się więc w nieskończoność. Makowski postanowił z tym walczyć. Rozpoczął od apeli do posłów. Kiedy to nie pomogło, ograniczył czas wystąpienia do 15 minut. Ten pomysł też zakończył się fiaskiem, ale Makowski nie ustawał w walce z gadułami. Marszałek był legalistą – nie śmiał łamać przepisów, ale postanowił je zinterpretować na swój sposób. Zwrócił uwagę, że – wbrew regulaminowi – posłowie zamiast przemawiać, odczytują swoje mowy z kartek. Wprowa-

dził więc obowiązek wygłaszania mowy sejmowej z głowy. Podczas pierwszego posiedzenia sejmu po wprowadzeniu tego przepisu, wielu posłów po raz pierwszy musiało mówić z pamięci. To skróciło czas i liczbę wystąpień. Niektórzy rezygnowali z przemawiania ze strachu.

Ponownie jak dziś, za czasów marszałka Makowskiego na sali sejmowej zazwyczaj były pustki. Zasiadali w niej tylko ci posłowie, którzy byli zapisani do głosu. Na galerii dla publiczności kilka miejsc zajmowały żony i znajome.

Makowski nazwał swoje działania w sejmie „melioracją”. Uważał, że tylko niewielka część z tego, co mówią posłowie, ma jakąkolwiek wartość merytoryczną. Reszta to lanie wody. W 1939 roku, podczas spotkania z dziennikarzami sejmowymi, powiedział: – Rozumiem wzmożony trud, jaki miała do wykonania służba prasowa sejmu. Streszczenie dyskusji sejmowej polegać musiało zwykle na jej „odwadnianiu”. Obecnie zadania „odwadniania” podjąłem się sam. Myślę, że ta „melioracja” podniesie wydajność, jak i wartość pracy sejmowej.

Po wybuchu II wojny światowej Makowski wraz z rządem

i innymi politykami uciekł z kraju do Rumunii, gdzie został internowany. Zmarł trzy lata później.

Podobnie jak dziś, tak i przed wojną w sejmie zasiadało mnóstwo posłów, których jedynym dokonaniem były zabawne przemowy i robienie rywalom słownych przytyków z mównicy. Posłowie lubili gwizdać na przeciwników, a jeden z nich – Zygmunt Klemensiewicz – zasłynął przyniesieniem trąbki samochodowej.

Dopóki nasz sejm nie przeniósł się do obecnego gmachu, obradował w długiej, wąskiej sali. Niczym w szkole – grzeczne były tylko pierwsze rzędy. Z tyłu rozgrywały się dantejskie sceny. Marszałek sejmu słyszał hałasy, ale nie widział sprawców zamieszania. Marszałek Maciej Rataj narzekał nawet, że posłowie z tylnych rzędów na pozór siedzą spokojnie, nie uderzają rękoma w pulpity, ale za to tupią na potęgę.

„Na posiedzeniu 20 lipca obstruują technicznie (pulpity, trąbki, gwizdki) NPC, komuniści. Ta obstrukcja i hałas są mi na rękę, wytwarzają nastrój! Konsolidują automatycznie innych. Nie ma czasu, miejsca i możliwości na rozbieżności i grę w głosowaniach. Referenci klubów stoją tuż koło trybuny, by mnie słyszeć wśród piekielnego hałasu i dają znaki swoim klubom, jak głosować. Często nie słyszą i mnie, tylko idą za skinieniem ręki. Dyryguję nimi, a oni salą. Nikt nie wie, nad czym się głosuje, ale głosuje. Od czasu do czasu wykluczam któregoś z hałasujących i boję się, by nie przestali hałasować, bo może być katastrofa” – zapisał w swoim pamiętniku marszałek Rataj.

(pw)

Wymiar sprawiedliwości

Sąd nad sądem

W listopadzie i grudniu 1905 roku w lipnowskim, rypińskim, sierpeckim i płockim ludność zaczęła domagać się od sędziów, by ci pisali dokumenty w języku polskim. Przyczyną nie był patriotyzm, ale pieniądze.

Sędziowie wieszani ulicami Płocka

– Nie mamy pieniędzy na adwokatów – pisali w odezwie do sądu w Płocku mieszkańcy. – Chcemy pisać podania i skargi sami, a wyroki sądowe rozumieć.

19 grudnia w małej wiosce Sniechy nieopodal Sierpca sędziowie z całego regionu podpisali uchwałę, na mocy której w sądach gminnych wprowadzono język polski. Nowe prawo weszło w życie natychmiast. Należy przyznać, że w wielu sądach już wcześniej mówiono po polsku, ponieważ chciano, by ludzie rozumieli wyroki. Radość nie trwała długo.

22 grudnia 1905 roku w Królestwie Polskim wprowadzono stan wojenny. W Boże Narodzenie aresztowano sędziów – także z lipnowskiego – którzy podpisali uchwałę. 17 sądów gminnych w regionie stanęło. Nie było komu wyrokować. Przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości trafili do cel razem z pospolitymi bandytami, których wcześniej sądzili. Sędziogo Grabowskiego z Bielska obudzili w celi następujące słowa: – Dziękuję panu sędziemu za

dziewięć miesięcy więzienia.

Do Płocka zwożono wójtów i pisarzy gminnych z lipnowskiego, którzy ośmielili się pisać dokumenty po polsku. Wkrótce po więziennym podwórzu spacerowało ok. 100 osób. Po miesiącu przewieziono je do twierdzy Modlin. Tam wielu zgodziło się powrócić do pisania dokumentów po rosyjsku.

Sędziowie otrzymali od władz paszporty polityczne i polecono im wyjechać. Ci z lipnowskiego udali się do Golubia. Emigracja nie trwała długo. Sędziowie zostali odesłani do Królestwa Polskiego.

Sprawa przycichła, bo młyny carskiej biurokracji miały powoli. Akt oskarżenia sędziowie zobaczyli dopiero jesienią 1908 roku. Napisano w nim, że przekroczyli swoją władzę i zagrożono naganą lub zamknięciem w twierdzy. Takie dokumenty otrzymali: Stanisław Ramlau z Dobrzejewic, Tadeusz Święcicki z Bobrownik, Edward Witowski z Lipna, Czesław Boski z Dobrzynia i ławnik Leon Dziewanowski ze Skępego, gdzie nie było wówczas sędziego.

P o d - czas procesu obrońcy udowadniali, że sprawa języka polskiego miała służyć poprawie stosunków na linii lud-władza. Ostatecznie wszyscy sędziowie otrzymali karę nagany.

Sędziowie: Witowski, Ramlau, ławnicy: Osiecki i Dutkowski.

Troje z aresztowanych

(pw)

Władza

Burmistrz pod kłódką

Jak bardzo można nie lubić burmistrza? Sporo na ten temat mógł zapewne powiedzieć XIX-wieczny wódarz Skępego – Ryczyński.

Ryczyński dograł się, pisując raporty do władz wojskowych dotyczące polskich wystąpień patriotycznych w 1861 roku. Naczelnik wojenny lipnowskiego – major Roznow chciał nawet, by Ryczyński został burmistrzem Lipna, ponieważ bardzo dobrze mu się z nim współpracowało.

Nie może dziwić, że Pola-

cy niezbyt przepadali za burmistrzem. Musiano mu grozić, ponieważ poprosił o ochronę w formie 5 kozaków z Lipna. Nie uchroniło go to przed słodką zemstą mieszkańców.

21 sierpnia 1861 roku w towarzystwie swojej obstawy burmistrz wchodził do magistratu. Został napadnięty przez grupkę

Polaków pod wodzą Hipolita Ciechanowicza. Wódcę wypchnięto z kancelarii i zamknięto ratusz na kłódkę. Mieszkańcy oznajmili, że nie chcą takiego burmistrza i że wybiorą nowego osobiście. Dopiero po przybyciu z Lipna oddziału wojska przywrócono porządek.

(pw)

Rozwój jest synonimem życia

MUZYKA ➤ **Bela Komoszyńska, wokalistka zespołu Sorry Boys, mówi o odkrywaniu prostoty życia, współpracy z Justyną Steczkowską i nowych utworach, które będą powrotem do emocjonalnego abecadła**

– Oglądasz się za siebie?
– Naturalnie.

– **Minęło półtora roku od premiery „Vulcano”. Co widzisz?**

– Mam takie podejście do płyt, że w momencie, kiedy je zamykamy, stają się one zapisem danego czasu, tego jacy wówczas byliśmy i trzeba mieć do tego „siebie w przeszłości” szacunek. Ale pojawiają się refleksje.

– **Jakiego rodzaju?**

Bardziej porównawcze, nie wartościujące czy podsumowujące cokolwiek. Pracując nad nowymi piosenkami w naturalny sposób odnoszę się do utworów starszych. Zastanawiam się, czy i jaka jest między nimi różnica. Piosenki są lustrem i czasami mówią mi o mnie więcej niż sama zdawałam sobie sprawę w danym czasie. Kiedy widzę jak nowe kompozycje różnią się od poprzednich, zauważam, co zmieniło się w nas, co teraz chcemy powiedzieć. Są chyba czytelniejsze, jaśniejsze.

– **W historii zespołu Sorry Boys było kilka kamieni milowych. Zatrzymajmy się na pierwszym. Mam na myśli dołączenie do zespołu sekcji rytmicznej – Maćka Gołyźniaka i Bartka Mielczarka. Szybko się dotarliście?**

– Spotkaliśmy się jako doświadczeni ludzie, mający już za sobą pewne doświadczenia. Z Maćkiem i Bartkiem poznaliśmy się podczas pierwszej trasy „Granda” Moniki Brodki, którą wtedy Sorry Boys supportowało. I silnie nas ze sobą zmagnezowało, muzycznie i personalnie, a przecież o to chodzi w zespole.

– **Trochę jak w związku.**

– Zespół jest delikatną rzeczą. W pewnym sensie jest związkiem, który w naszym przypadku dotyczy aż pięciu osób. Każdy z nas ma swoją emocjonalność, mamy swój język, gust, poczucie humoru, zapachy. Oczywiście zdarzają się nie-

snaski, ale to normalne.

– **Często się pojawiają?**

– Czasami są wstrząsy.

– **Trwanie to jedno, ale inną kwestią jest rozwój. Trudno dostrzec u was stagnację, każdy kolejny album jest inny. Nawiązując do tego co powiedziałas, to twórcze wstrząsy?**

– Mobilizujemy się wzajemnie, bardziej działaniami, nie słowami. Każdego członka zespołu odbieram jako osobę niezwykle ambitną w kwestiach muzycznych. Karmimy się perspektywą dźwięków do zagrania, które czekają, aż będziemy na nie gotowi. Staramy się – każdy na swój sposób – rozwijać, szukać.

– **Czym się kierujecie?**

– Intuicją! To się po prostu dzieje. Działanie jest zaprzeczeniem stagnacji, rozwój synonimem życia. Żeby mieć coś nowego, ciekawego do powiedzenia innym, coś się musi przecież wydarzyć w nas samych. Ważne są też bodźce zewnętrzne. Wtedy, gdy zdajemy sobie sprawę, że coś nowego nie zachodzi tylko w naszych głowach, ale jest odczuwalne też przez innych ludzi.

– **Zdecydowaliście się na ważny i odważny krok, wychodząc z nowymi piosenkami bezpośrednio do publiczności. To lepsza informacja niż pozytywna opinia np. wytwórni?**

– Nie jestem pewna czy można to nazwać informacją. To są raczej przecucia, intuicje, ale potrzebne. Nie możemy oczekiwać od publiczności, że da nam jasne sygnały, recenzując dane utwory. Zwłaszcza, że te piosenki mają co prawda skończone formy, ale nadal są w fazie rozwoju. Chcieliśmy podzielić się tym, co teraz robimy, „czasami człowiek musi, inaczej się udusi” i mówię to pół-zartem, pół-serio, bo są takie piosenki, którymi natychmiast należy się

podzielić i to się czuje.

– **Wasi słuchacze to ludzie poszukujący?**

– Myślę, że tak. Świadomi i czuli. I nawet jeśli dosłownie potraktować twoje pytanie, część naszych odbiorców poznaje nas właśnie podczas koncertów. Nasza muzyka nie jest powszechnie znana, trzeba się trochę wysilić, żeby ją znaleźć.

– **Chętnie recenzując nowe**

utwory?

– Chętnie i często te opinie są spójne z naszymi odczuciami.

– **A co mówią?**

– Że jest to coś nowego i świeżego. Ktoś zapamięta i zacytuje fragmenty tekstów, które wydają mu się szczególnie. Dla mnie jako autorki to ważna – tak jak powiedziałaś – informacja. Wiem, że to dla kogoś miało znaczenie.

– **Być może z uwagi na język polski, który coraz odważniej pojawia się w piosenkach Sorry Boys. Przełamałaś się?**

– Pisanie po polsku zaczęło przychodzić mi łatwiej i chyba bardziej naturalnie. To ważna zmiana, bo przecież język wpływa na muzykę. Słowa determinują aranżacje czy instrumentarium. Język może być inspiracją do zmiany myślenia w muzyce.

– **Jednak, paradoksalnie, śpiewanie po polsku może okazać się trudniejsze ze względu na bardziej precyzyjny odbiór wśród publiczności. Analiza na poziomie języka ojczystego przychodzi pewnie łatwiej.**

– Oczywiście, jednak jestem zwolenniczką uniwersalności sztuki. Mam na myśli to, że nawet jeśli ktoś nie rozumie tekstu, bo jest w obcym dla niego języku, to piosenka powinna być w taki sposób napisana, żeby słuchacz odczuwał główną emocję, atmosferę, podobnie, kiedy patrzy na obraz albo taniec. W przypadku języków ojczystych warto pamiętać, że każdy język ma swoją muzyczną tradycję literacką. U nas ta tradycja została poniekąd ukształtowana przez Kabaret Starszych Panów, Agnieszkę Osiecką czy Kasię Nosowską. Słuchacze oceniając, kierują się kanonem tekstowym, zbudowanym na tych poetyckich filarach.

– **Z drugiej strony, dla współczesnego artysty jest to**

jakiś багаż.

– Naturalnie. Pisząc teksty artyści nie myślą o tym kanonie, ale zarówno oni jak i odbiorcy nieświadomie się do niego odnoszą. Polska historia piosenki jest piękna, bardzo poetycka, co ogromnie mi odpowiada. Ważne, żeby w ramach danego języka odnaleźć jeszcze swój własny. Do tworzenia w języku polskim na nowo zachęcała mnie Justyna Steczkowska, która obdarzyła mnie dużym zaufaniem i wiarą, zapraszając do napisania tekstów do kilku piosenek na jej płytę. Otworzyło mi to przyknięte furtki w głowie.

– **Kilka miesięcy temu w krótkim odstępie czasu rozmawiałem z Bartoszem Dziezicem (producent „Grandy” Brodki i solowego debiutu Artura Rojka – przyp. red.) i Kubą Kawalcem z Happysad. Bartosz stwierdził: „Zauważyłem, że od roku wszyscy moi znajomi są smutni, każdy ma jakieś problemy w pracy albo w domu.” Pewnie potraktowałbym te słowa jako jednostkowe odczucie, ale kilka tygodni później Kuba powiedział: „Mam wrażenie ogromnego obniżenia nastrojów społecznych. (...) Wszyscy zaczynają się kłócić, nienawidzić.” Abstrahując od obecnej sytuacji politycznej, chodzimy po polu minowym?**

– Chyba każdemu pokoleniu wydaje się, że żyje w przełomowych i wyjątkowych czasach. Nasze smutki i niepokoje mają zupełnie inną wagę, w porównaniu z pokoleniem PRL-u czy już nieporównywalną z pokoleniem wojen światowych. Jesteśmy skupieni na swoich prywatnych życiach, żeby je poukładać, nie troszczymy się specjalnie o losy społeczeństw. Jest mnóstwo mądrych esejów, które świetnie te aktualne trendy społeczne wytłumaczają. Ale jeśli mam podzielić się własną refleksją na ten temat, to przeżywamy, mam na myśli przeciętnych mieszkańców Pierwszego i Drugiego Świata, klęskę urodzaju, bodźców i informacji, związanych z pędem kultury i komercjalizacją wszystkich dziedzin życia. Hierarchia wartości, to co nas trzyma w pionie, jest przez to mocno zachwiana. Łatwo się pogubić.

– **Może musimy dojść do jakiejś granicy?**

– Mam wrażenie, że ludzie w instynktowny sposób powracają do odkrywania prostoty życia. Dochodzimy do momentu, w którym trzeba zrobić kilka kroków wstecz, żeby nie zwariować. Zauważam

chęć powrotu do naturalnych relacji, powrotu do tzw. pierwszej klasy, ponazywania pewnych rzeczy od nowa. Co jest ważne, a co mniej. I zadawania sobie podstawowych egzystencjalnych pytań. Nie chodzi, o to, żeby udzielać na nie natychmiast odpowiedzi, ale żeby głowa cały czas pracowała z tymi pytaniami w tle. Mózg nie spocznie, dopóki nie znajdzie na nie odpowiedzi.

– **Masz swoje naturalne rytuały, które pozwalają nie zwariować?**

– Zauważyłam u siebie chęć zbliżenia się do natury w taki wręcz dosłowny sposób. To stało się po tegorocznej zimie, której nie było i nie zapadliśmy w cykliczny sen zimowy, z którego z nowymi zasobami sił życiowych można się obudzić na wiosnę. Poczułam potrzebę posiadania kwiatów w domu. Obserwowania roślin, tego jak rosną. Podziwiania tego, że kwitną, że są naturalnie piękne.

– **Powrót do pierwszej klasy?**

– W pewnym sensie, tak. Ostatnio hodowałam kwiaty, gdy miałam dwanaście lat, więc teraz wydarzyło się coś symbolicznego. I nasze nowe utwory też są w pewien sposób powrotem do emocjonalnego abecadła.

– **Patrząc szerzej, społeczeństwo potrzebuje przebudzenia?**

– Ono się dzieje w sposób niezauważalny, to nie jest otwarta rewolucja. Ludzie nie wychodzą na ulicę, buntując się przeciw całemu systemowi wartości. To chyba bardziej przypomina pracę u podstaw, własnych.

– **A ty jesteś buntowniczką?**

Czasami piszę piosenki, które są impulsami spowodowanymi konkretnymi wydarzeniami społecznymi czy politycznymi. Tak się złożyło, że do tej pory nie miały okazji ujrzeć światła dziennego, ale to są bardzo ważne dla mnie utwory. Takie rzeczy bardzo silnie inspirują mnie do pisania. Cenię twórców, którzy potrafią w dzisiejszych czasach zaangażować się społecznie.

– **Odbiór muzyki to nie tylko słuch, ale też wzrok i przede wszystkim emocje. Masz wrażenie, że muzyka to zjawisko coraz bardziej interdyscyplinarne?**

– Muzycy mają wspaniałą, komfortową artystycznie sytuację. Mogą nagrywać płyty i odtwarzać je na żywo przed publicznością. Mogą być też aktorami w swoich teledyskach, tancerzami, mogą coś komunikować strojem czy oprawą wizualną. Interdyscyplinarność jest wpisana w tę dziedzicę sztuki. Fascynuje mnie to i chciałabym to lepiej wykorzystać w przyszłości. Bardzo inspiruje mnie myśl, że można wejść w to o wiele głębiej.

– **Już przy kolejnej płycie?**

– Mam taką nadzieję. Rodzi się dużo pomysłów!

(ToB), fot. Angelika Plich

Postawili się liderowi

PIŁKA NOŻNA ➤ Tłuchowia Tłuchowo sprawiła wiele problemów liderowi A-klasy – Victorii Smólnik – podczas wyjazdowego spotkania ligowego. Ostatecznie, niestety, przegrała 2:3

Tłuchowia notuje wiosenny falstart. Po porażkach z Cukrownikiem Fabianki oraz Piastem Bądkowo, przyszedł czas na mecz z liderem ligi. Początkowo przewagę mieli gospodarze ze Smólnika. Szczególnie niebezpieczni byli w stałych fragmentach gry, ale Witkowski pewnie grał na przedpolu. Pierwsze trafienie należało jednak do Tłuchowii. Długi wyrzut z autu debiutującego w naszej drużynie Zawitowskiego strzałem głową na bramkę zamienił Obernikowicz. Goście schodzili na przerwę ze skromnym prowadzeniem, choć mogło być jeszcze lepiej. Bramkarz Victorii szczęśliwie wybronił bardzo groźne strzały Zawitowskiego i Sadowskiego.

W drugiej odsłonie tłuchowanie cofnęli się głębiej do obrony. Niestety, defensywa nie

wytrzymała naporu zawodników ze Smólnika i szybko zrobiło się 2:1 dla gospodarzy. Na 5 minut przed końcem udało się wyrównać stan meczu za sprawą Sadowskiego, który wykorzystał małe zamieszanie w polu karnym gospodarzy i z bliska trafił pod poprzeczkę. Radość z bramki i brak koncentracji sprawiły, że zaraz po wznowieniu gry Victorii przeprowadziła decydującą akcję, która ustaliła wynik spotkania na 3:2.

Tłuchowianie zostawili na boisku wiele zdrowia. Ten mecz, mimo porażki, może dać trochę optymizmu przed kolejnym spotkaniem ze Zgodą Chodecz. Dobrą informacją jest również powrót Dariusza Grabskiego, któremu skończyła się kara 4 meczów za kartki.

Beniaminek A klasy spadł na siódme miejsce (20 punk-

tów), ale ma tylko cztery oczka przewagi nad przedostatnim lokatorem tabeli. Mecz ze Zgodą Chodecz w niedzielę będzie więc arcyważny.

(ak),

fot. Tłuchowia Tłuchowo		
TŁUCHOWIA TŁUCHOWO vs. VICTORIA SMÓLNIAK		
2	(1:0)	3
Gole		
1:0 2:3	Obernikowicz, Sadowski	
Skład		
Tłuchowia Tłuchowo: Witkowski - Olszewski, Uczciwek, Zbrożek, Sadowski - Zawitowski (70' Kopyciński), Obernikowicz, Rykaczewski (75' Jaworski), Gapiński, Sulkowski - Paszyński.		

Piłka nożna

Orion i Wiślanin wchodzą do gry

W weekend rusza runda wiosenna w B-klasie. Na tym szczeblu mamy dwa zespoły. Orion Popowo jest dopiero szósty, zaś ósmy Wiślanin Bobrowniki zamyka tabelę.

Orion Popowo zainauguruje rundę wiosenną na własnym boisku meczem z Ziemowitem Osiecin. To rywal z czołówki, z którym jesienią nasz zespół przegrał 1:3. Teraz gospodarze liczą na dobry wynik i wsparcie kibiców, zwłaszcza że na boisku w Wichowie wreszcie pojawiły się trybuny.

W okresie przygotowawczym nasza drużyna nie prezentowała się zbyt okazale. Kilku zawodników opuściło drużynę, ale nowe nabytki powinny być dużym wzmocnieniem. Przede wszystkim po kontuzji powrócił podsta-

wowy bramkarz Michał Rutkowski. Łukasz Sadowski, to kolejny wychowanek, który ostatnie lata spędził w Liderze Włocławek. Zastąpi Łukasza Maciejewskiego, który wrócił do Wichra Wielgie. Do zespołu dołączyli również Mateusz Bętlewski i Adam Słomczewski. Ostatnim nabytkiem jest doświadczony Maciej Popek. Odeszli: Marcin Borowski, Patryk Sobczak, Dawid Mróz, Mateusz Wyczachowski, Arkadiusz Lewkowicz, Bartosz Grzędzicki i Rafał Stankiewicz.

Mecz z Ziemowitem (sobota, godz. 16.00 boisko w Wichowie)

będzie mocnym przetarciem i powinien pokazać czy Orion powalczy o wyższe miejsce na koniec sezonu, czy raczej skupi się na potyczkach z najslabszymi w lidze.

Zespołem zamykającym tabelę jest Wiślanin Bobrowniki. Z obozu nadwiślańskiej drużyny informacji nie ma. Wiślanin przegrał sparing z Orionem 3:5. Ligę zaczyna we Włocławku meczem z sąsiadem z tabeli, ekipą WAP-u. Każdy zdobyty punkt i każdy strzelony gol będzie dla piłkarzy z Bobrownik sukcesem.

(ak)

„Żal nasz bezmierny, cicha łza się sączy,
ucichnie wtedy, kiedy Bóg nas złączy.”

Wyrazy szczerego żalu i współczucia
dla **Pani Bogumiły Stołowskiej**
wieloletniej pracownicy
Urzędu Miasta w Lipnie
z powodu śmierci

MEŻA

składa:

Krzysztof Baranowski
Starosta Lipnowski
ze współpracownikami

„Pan Bóg zabiera człowieka wtedy,
gdy widzi, że zasłużył sobie na niebo”

Wyrazy szczerego żalu i współczucia
dla **Pani Anny Znanieckiej**
z powodu śmierci

BABCI

składa:

Krzysztof Baranowski
Starosta Lipnowski
ze współpracownikami

„Trzeba żyć naprawdę, żeby oszukać pędzący czas.
Pięknie żyć, w zachwycie. Życie zdarza się raz”

Wyrazy szczerego żalu i współczucia
dla **Ojca Aleksandra Pikora**
Przeora Klasztoru Karmelitów w Trutowie
z powodu śmierci

TATY

składa:

Krzysztof Baranowski
Starosta Lipnowski
ze współpracownikami

Oldboye kopali w Dobrzyniu

PIŁKA NOŻNA ➤ W piłkę nożną można grać w każdym wieku, co udowodnili oldboy'e z Dobrzynia nad Wisłą i Wielgiego. Trzy zespoły rozegrały miniturniej przed świętami wielkanocnymi

Uczestnicy turnieju przed rozpoczęciem gier

Rywalizację wygrała ekipa Dobrzyń II

Drugą lokatę wywalczyło Wielgie

Trzecie miejsce zajął Dobrzyń I

Klasyfikacja końcowa:

Dobrzyń II – 6 pkt.

Wielgie – 3 pkt.

Dobrzyń I – 0 pkt.

Zawody odbyły się 29 marca w Dobrzyńskim Centrum Sportu i Turystyki. Do turnieju zgłosiło się 5 drużyn, jednak na boisku zameldowały się tylko trzy: Dobrzyń I, Dobrzyń II i Wielgie.

W pierwszym spotkaniu Wielgie dość pewnie pokonało Dobrzyń I 3:1, jednak w drugim meczu musiało uznać wyższość Dobrzynia II, przegrywając 0:3. W derbowym pojedynku Dobrzynia I z Dobrzyńem II padł wynik 0:6 i to druga ekipa gospodarzy mogła cieszyć się z tryumfu w całym turnieju. Najlepszym bramkarzem został Łukasz Lewandowski z Wielgiego, zaś królem strzelców Ireneusz Ziółkowski z Dobrzynia II.

(ak), fot. DCSiT

Piłka nożna

Remis dzięki „samobójowi”

W starciu ze Zgodą Chodecz Wiślacy uratowali remis w ostatnich minutach, na dodatek za sprawą gola samobójczego rywali. To pierwsze punkty stracone przez Wisłę na wiosnę.

Przypomnijmy, że Wisła Dobrzyń zaczęła sezon najlepiej spośród wszystkich naszych zespołów. Najpierw wygrała na wyjeździe z Piastem Bądkowo 2:1, potem rozbiła u siebie po kapitalnym meczu 5:1 Victorię Smólnik, czyli lidera rozgrywek. Ale dobra passa kiedyś musiała się skończyć. Trafiło na trudny wyjazd do Chodcza i starcie z nieobliczalną Zgodą. Przez większą część spotkania utrzymywał się bezbramkowy remis. Rywale trafili do siatki Jakuba Gitnera w 70. minucie. Gdy wydawało się, że spotkanie zakończy się porażką, na 10 minut przed końcem atak Wisły przyniósł rezultat, a napastników naszego zespołu wyręczył zawodnik Zgody, który wpakował piłkę do własnej bramki.

Mecz zakończył się wynikiem 1:1, co oznacza, że skończyła się zwycięska passa Wisły, ale także,

że nasza drużyna pozostaje na wiosnę niepokonana. Z 19 punktami jest dziesiąta w tabeli.

W sobotę o godz. 15.00 ekipa z Dobrzynia zagra u siebie z przedostatnim w tabeli Lechem Dobrze. Jesienią był remis 1:1. Teraz Wisła będzie faworytem. Czy temu sprostą? Przekonacie się, czytając najbliższe wydanie CLI.

(ak)

WISŁA DOBRZYŃ VS ZGODA CHODECZ

1

1

Skład

Gitner - Łabiszewski, Frelichowski, Juliusz Habasiński, Szajgicki, Kwiatkowski, Zaborowski, Nowakowski, Jasiński - Mateusz Habasiński, Bukowski. Zmiany: Szklarczyk i Górecki

Piłka nożna

Mień zmierza do A-klasy?

Nadal bez wygranej i choćby jednego strzelonego gola pozostają na wiosnę piłkarze Mienia Lipno. Nasz zespół tym razem przegrał ze Zdrojem Ciechocinek 0:1.

Piłkarska wiosna nie układa się po myśli drużyny z najwyższego szczebla rozgrywkowego z regionu lipnowskiego. Po nie najlepszej jesieni, Mień miał się odbić z dolnej połówki w górę tabeli. Niestety, zamiast tego pikuje w dół, czyli w kierunku A-klasy.

Po porażce 0:1 z Brzyskorzystewkiem oraz remisie 0:0 ze Startem w Radziejowie, lipnowianie w Wielką Sobotę podejmowali Zdrój Ciechocinek. Niestety, podopieczni Jarosława Kępińskiego znowu nie potra-

fili pokonać bramkarza rywali. Nie ustrzegli się też utraty gola i ostatecznie przegrali 0:1. Po tej porażce, już ósmej w sezonie, Mień z 21 punktami zajmuje 14. – trzecie od końca – miejsce w lidze okręgowej. Jeśli tej pozycji nie poprawi do końca sezonu, najpewniej spadnie do A-klasy. Szansa na pierwsze bramki i być może wygraną już w weekend. Nasi piłkarze zmierzają się z sąsiadem z tabeli – trzynastą ekipą okręgowki, Kujawami Markowice.

(ak)

CLI

REKLAMA W CLI

Z A D Z W O Ń

TEL. (56) 682 26 80

Sukcesy młodego klubu

SPORTY WALKI ➤ Centrum Sztuk Walki w Lipnie ma pół roku. Karatecy już odnoszą sukcesy

Starczewska w kumite kadetek do 40 kg zdobyła cenne doświadczenie, ponieważ w walkach to jej debiut. Start zakończyła bez medalu, tak samo jak i Katarzyna Gajda, występująca również w kumite. – Zdobyte doświadczenie pozwoli naszym zawodnikom przygotować się do kolejnych imprez.

29 marca troje reprezentantów CSW wzięło udział w IV Piaseczyńskim Turnieju IKO Mazovia Cup. Uczestniczyło w nim łącznie 376 zawodników z 32 klubów z całej Polski.

Przemysław Sobiecki wystartował w kumite seniorów powyżej 80 kg Superfight i wywalczył drugie miejsce. Magda

Obecnie szykują się do „The 29th European Weight Category Championships Berlin”, czyli do Mistrzostw Europy, które odbędą się w maju w Berlinie – mówi Karolina Piasecka- Starczewska, prezes Centrum Sztuk Walki w Lipnie.

CSW powstało w roku 2014 z inicjatywy pasjonatów karate

kyokushin, którzy chcieli doskonalić swoje umiejętności oraz przekazać je młodym adeptom sztuk walki. Treningi rozpoczęły się 1 października. Po dwóch miesiącach zawodnicy klubu zdobyli swoje pierwsze medale w tych barwach. Instruktorami w Centrum Sztuk Walki są: sensei Justyna Archaniołowicz 1 dan oraz sempai Przemysław Sobiecki 2 kyu. Treningi odbywają się w Szkole Podstawowej nr 3 w Lipnie przy ulicy Traugutta w trzech grupach: najmłodsi ćwiczą w poniedziałki i piątki o godzinie 17.15, grupa zaawansowana w poniedziałki, środy i piątki o godzinie 18.00, natomiast dorośli w te same dni o godzinie 19.00. CSW Lipno współpracuje z klubami z Włocławka oraz Lipna. Jego opiekunem jest shihan Jacek Czerniec 5 dan. CSW posiada licencję Polskiego Związku Karate.

(ak), fot. nadesłane

Piłka nożna

Znakomity Wicher, świetni kibice

Efektowna wygrana 5:3 pozwoliła zespołowi Wicher Wielgie awansować na szóste miejsce w tabeli A-klasy. To w tej chwili nasz najlepszy reprezentant powiatu w tej lidze.

Kibice Wicher dumnie prezentują barwy swojej drużyny

WICHER WIELGIE VS SKRWA SKRWILNO

5

3

Skład

Gębarski - Jankowski, Marczewski, Kryger, Borowicz - Kosowski, Łukasz Maciejewski, Rafał Maciejewski, Paszyński, Laskowski - Pawlicki. Zmiany: Kurowski, Marcinkowski, Ziemiński

nej końcówce pierwszej połowy trafili Przemysław Kosowski i, po raz drugi, Maciejewski. Po 45 minutach meczu było 3:1. Pomiędzy 69. a 71. minutą popis dał Kosowski, który zdobył bramki nr 4 i 5 dla Wicher, składając tym samym swojego hat-tricka. Przy stanie 5:1 wkrađło się rozprężenie i rywale zdobyli w końcówce dwie bramki. Mimo to wygrana 5:3 jest okazją.

Należy podkreślić wspaniałą postawę kibiców, których na meczu pojawiło się około setki. Co szczególnie interesujące, głównie za sprawą młodych ludzi, w Wielgim zawiązał się funclub Wicher. Na meczu było kilkadziesiąt osób z klubowymi szalikami. Nie zabrakło też dużej flagi Wicher. Zgromadzeni na wysokości środka boiska fani przez cały mecz głośno dopingowali miejscowych. To sprawiło, że atmosfera była naprawdę gorąca.

Po tej wygranej Wicher awansował na szóste miejsce w tabeli i jest obecnie naszą najlepszą ekipą w A-klasie. W najbliższy weekend zespół z Wielgiego zagra z wiceliderem ligi Wzgórzem Raciążek. Na jesieni nasza ekipa przegrała 2:4, czy weźmie rewanż?

Tekst i fot. Andrzej Korpalski

Nie brakowało ostrych starć na boisku